

**DĚTSKÝ DOMOV, MATEŘSKÁ ŠKOLA, ZÁKLADNÍ ŠKOLA
A PRAKTICKÁ ŠKOLA ZLÍN**

Školní vzdělávací program pro dětský domov

„Já to přece dokážu sám“

Obsah

1.	Identifikační údaje	4
2.	Charakteristika zařízení - dětského domova	5
3.	Cíle vzdělávání a výchovy	6
4.	Délka a časový plán vzdělávání	7
5.	Formy vzdělávání.....	8
6.	Obsah vzdělávání	9
7.	Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	10
8.	Podmínky přijímání dětí a podmínky průběhu a ukončování vzdělávání	11
8.1	Přijímání dětí	11
8.2	Přemísťování dětí	11
8.3	Propouštění dětí	11
8.4	Postup ukončování péče a přípravy na samostatný život	12
9.	Popis podmínek pro vzdělávání	12
9.1	Materiální podmínky	12
9.2	Personální podmínky	14
9.3	Ekonomické podmínky	15
9.4	Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví	15
10.	Hodnocení dětí	16
10.1	Časové rozložení hodnocení	16
10.2	Obsah hodnocení	16
10.3	Kritéria hodnocení	16
10.4	Forma hodnocení	17
10.5	Zásady a pravidla pro sebehodnocení dětí	17
10.6	Pravidla pro sebehodnocení dětí:	18
10.7	Autoevaluace	18
11.	Zveřejnění školního vzdělávacího programu	19
12.	Charakteristika ŠVP	19
12.1	Kompetence pracovní	19
12.2	Kompetence komunikativní	20
12.3	Kompetence sociální a personální	21
12.4	Kompetence k učení	22
12.5	Kompetence k řešení problému	22
12.6	Kompetence občanské	23
13.	Výchovně vzdělávací strategie a kompetence	25
13.1	Výchovně vzdělávací strategie a kompetence LMR	25
13.2	Výchovně vzdělávací strategie a kompetence SMR	29
13.3	Výchovně vzdělávací strategie a kompetence TMR	33
14.	Výchovně vzdělávací oblasti	36
14.1	Výchovně vzdělávací oblasti LMR 3-6	36
14.1.1	Dítě a jeho psychika	36
14.1.2	Dítě a jeho svět	36
14.1.3	Dítě a ten druhý	36
14.1.4	Dítě a jeho tělo	37
14.1.5	Dítě a společnost	37
14.2	Výchovně vzdělávací oblasti SMR-TMR 3-6	38
14.2.1	Dítě a jeho psychika	38
14.2.2	Dítě a jeho svět	38
14.2.3	Dítě a ten druhý	38
14.2.4	Dítě a jeho tělo	39
14.2.5	Dítě a společnost	39
14.3	Výchovně vzdělávací oblasti LMR 6-12	39
14.3.1	Člověk a komunikace	39
14.3.2	Člověk a jeho svět	40
14.3.3	Člověk a svět práce	40
14.3.4	Člověk a zdraví	41
14.3.5	Umění a kultura	41
14.4	Výchovně vzdělávací oblasti SMR 6-12	42
14.4.1	Člověk a komunikace	42
14.4.2	Člověk a jeho svět	42
14.4.3	Člověk a svět práce	43
14.4.4	Člověk a zdraví	44
14.4.5	Umění a kultura	44
14.5	Výchovně vzdělávací oblasti TMR 6-12	45

14.5.1	Člověk a komunikace	45
14.5.2	Člověk a jeho svět.....	45
14.5.3	Člověk a svět práce.....	46
14.5.4	Člověk a zdraví	46
14.5.5	Umění a kultura	47
14.6	Výchovně vzdělávací oblasti LMR 12-18	47
14.6.1	Člověk a komunikace	47
14.6.2	Člověk a jeho svět.....	48
14.6.3	Člověk a svět práce.....	48
14.6.4	Člověk a zdraví	49
14.6.5	Umění a kultura	50
14.7	Výchovně vzdělávací oblasti SMR 12-18	51
14.7.1	Člověk a komunikace	51
14.7.2	Člověk a jeho svět.....	52
14.7.3	Člověk a svět práce.....	52
14.7.4	Člověk a zdraví	53
14.7.5	Umění a kultura	54
14.8	Výchovně vzdělávací oblasti TMR 12-18	55
14.8.1	Člověk a komunikace	55
14.8.2	Člověk a jeho svět.....	56
14.8.3	Člověk a svět práce.....	56
14.8.4	Člověk a zdraví	57
14.8.5	Umění a kultura	58

1. Identifikační údaje

Název ŠVP: Školní vzdělávací program pro dětský domov

Motivační název: „JÁ TO PŘECE DOKÁŽU SÁM!“

Předkladatel

Název školy: Dětský domov, Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Zlín

Adresa: Lazy 3695, 760 01 Zlín

IČO: 61716464

Identifikátor právnické osoby: 600 025 314

Kontakty: tel., fax: 577 210 472, 577 210 563

e-mail: ddskolyzlin@ddskolyzlin.cz

web: www.ddskolyzlin.cz

Jméno ředitele: Mgr. Jana Gavendová

Zástupkyně ředitelky pro DD: Mgr. Ladislava Bednářová

Zřizovatel

Název: Zlínský kraj

Adresa: Třída T. Bati 21, 760 91 Zlín

Kontakty: tel: 577 043 700

Web: www.kr-zlinsky.cz

ŠVP byl projednán na poradě pracovníků DD dne: 26. 8. 2015

1. Úprava ŠVP byla provedena k 1. 6. 2016

Platnost dokumentu od: 1. 9. 2015

Mgr. Jana Gavendová

Č.j. DDŠZL/1189/2015

ředitelka

2. Charakteristika zařízení - dětského domova

V září 1960 se v malé vilce v ulici Hluboká začal naplňovat nový školský zákon č. 186/1960. Začala zde pracovat pomocná škola. Vlastně opět začala pracovat, protože úplné počátky speciálního školství a pomocné školy se datují do roku 1930. Tehdy byly zřizovány pomocné třídy v obecných školách. Podle tohoto zákona měla škola hlavně diagnostický úkol. Měla rozhodnout o vzdělanosti dětí a to nejdéle do 2 let od nástupu do školy. Počítalo se s tím, že zde budou děti šesti až devítileté.

V prvním roce bylo do školy zařazeno 25 žáků. Již tehdy byl součástí školy internát přímo v budově. Proto zde byly umístěny děti s nařízenou ústavní výchovou. V praxi se stávalo, že děti setrvaly ve škole déle, často až do 15 let. Proto škola přivítala novou koncepci a od roku 1978 byla pomocná škola určena dětem, které se pro své postižení nemohou vzdělávat ani ve zvláštní škole. Vzdělávací proces byl rozdělen do nižšího, středního a vyššího stupně a byl osmiletý. Další novelou zákona v r. 1990 se školní docházka prodloužila o pracovní stupeň, tedy na 10 let. Tímto se legislativně upravila zkušenost pedagogů, že žáci se středním a těžším mentálním postižením potřebují vzdělávání dlouhodobé. S rostoucí potřebou míst se pomocná škola rozšířila v roce 1985 o pracoviště ve Lhotě u Malenovic. Zde dojížděly děti ze Zlína, Otrokovic a blízkého okolí na denní docházku. Zároveň se přemístila do bývalého dětského domova na Pasekách a škola na Hluboké prošla rozsáhlou rekonstrukcí.

V roce 1986 vzniklo další odloučené pracoviště na Svárově u Březolup s týdenním pobytem pro žáky z okresu Uherské Hradiště. Po dokončení opravy původní budovy na Hluboké ul. se škola rozdělila. Na Pasekách zůstaly děti s ústavní výchovou a s dlouhodobým pobytem, na Hluboké byl týdenní pobyt. V roce 1989 jsme působili ve 4 budovách ve dvou okresech s kapacitou 70 žáků.

Velké změny nastaly po roce 1989. Mladý pedagogický sbor využil všech příležitostí k pozvolným změnám v oblasti vzdělávání i společenského života. Přínosem pro rozvoj školy se stalo přestěhování do společné budovy. Od roku 1993 tedy sídlíme na Lazech v krásném prostředí, máme velkou zahradu v blízkosti lesa a do města také není daleko. Od roku 1992 jsme se připojili k experimentálnímu zřízení speciálně pedagogického centra, přípravného stupně, praktické školy. Později byly ministerstvem školství tyto součásti uznány jako právoplatná školská zařízení. V souladu se zákonem č. 109/2002/Sb. vzniká v instituci samostatné školské zařízení - dětský domov .

Od roku 1998 tak poskytujeme komplexní školské služby žákům přípravného stupně, základní školy speciální a jednoleté praktické školy. Od roku 2007 přibyla v rejstříku možnost vzdělávat i žáky základní školy praktické.

V měsíci říjnu 2009, se dětský domov přestěhoval do zcela nové samostatné budovy, která vyhovuje všem současným hygienickým i zákonným normám.

Je zasazen v rozlehlé zahradě s průlezkami, venkovním bazénem a hřištěm s umělým povrchem.

Dětský domov tvoří samostatná dvoupodlažní budova, která je umístěna v rozlehlé zahradě v klidné části města. Součástí zahrady je dětské hřiště s umělým povrchem, průlezkami, venkovním bazénem a pískovištěm. Okolí je tvořeno krásným lesem, centrum města je nedaleko. Dopravní dostupnost je velmi dobrá, zastávka MHD je poblíž domova ve vzdálenosti cca 5 minut.

Od 1.7.2004 se mění název na – Dětský domov a Speciální školy, přibývá součást dětský domov.

Dětský domov, Základní škola speciální a Praktická škola Zlín se transformoval

k 1. červenci 2004 z původní speciální školy internátní. Od tohoto data se vyvíjí dětský domov jako samostatné školské zařízení, oddělené od speciálních škol a internátu.

Dětský domov je zřízen na základě Zákona č. 109/2002 Sb. o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivní výchovné péči ve školských zařízeních ve znění pozdějších předpisů.

K 1. 9. 2005 byl změněn název instituce – Dětský domov, Základní škola speciální a Praktická škola Zlín. Další změna názvu proběhla k 1. 4. 2006 na Základní škola speciální a Praktická škola při Dětském domově Zlín.

K 1. 8. 2008 – nový název – Dětský domov, Základní škola speciální a Praktická škola Zlín, č.j. 15254/2008 – 1.

K 1. 8. 2011 – nový název – Dětský domov, Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Zlín, č.j. 523/Z16/11 ze dne 29.6. 2011.

3. Cíle vzdělávání a výchovy

Hlavním cílem dětského domova je vytvoření optimálních podmínek pro děti s ÚV tak, aby se co nejvíce přiblížily rodinnému prostředí. Důraz je kladen na harmonický vývoj dítěte ve všech oblastech v rámci DD, ale i na integraci do společnosti.

Cíle vzdělávání jsou uváděny jako klíčové kompetence k dané činnosti (výchovy). Jedná se o souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti.

Smyslem a cílem vzdělávání je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná, a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti. Osvojování klíčových kompetencí je proces dlouhodobý a složitý, který má svůj počátek v předškolním vzdělávání, pokračuje v základním a středním vzdělávání a postupně se dotváří v dalším průběhu života. Úroveň klíčových kompetencí, které žáci dosáhnou na konci základního vzdělávání, nelze ještě považovat za ukončenou, ale získané klíčové kompetence tvoří neopomenutelný základ žáka pro celoživotní učení, vstup do života a do pracovního procesu.

Klíčové kompetence nestojí vedle sebe izolovaně, různými způsoby se prolínají, jsou multifunkční a lze je získat vždy jen jako výsledek celkového procesu vzdělávání. Proto k jejich utváření a rozvíjení musí směřovat a přispívat veškerý vzdělávací obsah i aktivity a činnosti, které probíhají.

1. Kompetence pracovní
2. Kompetence komunikativní
3. Kompetence sociální a personální
4. Kompetence k učení
5. Kompetence k řešení problémů
6. Kompetence občanské

Konkrétní vzdělávací cíle jsou v rámci výchovného vzdělávání v dětském domově stanoveny pro každé dítě zvláště v Individuálním plánu rozvoje osobnosti dítěte (IPROD).

Ze školního vzdělávacího programu pro DD vycházíme i při zpracování individuálního programu rozvoje osobnosti dítěte, který máme rozdělen do pěti oblastí:

1. oblast - základní informace o dítěti
jméno, příjmení, datum narození, výška, váha
2. oblast - charakteristika současného stavu dítěte
jeho fyzický a zdravotní stav, prodělaná závažnější onemocnění, projevy chování, osvojené hygienické návyky, společenské návyky, pracovní dovednosti, vztahy k dětem, k dospělým, dodržování čistoty a pořádku, úroveň sebeobsluhy, zájmy, kroužky, ...
3. oblast – cíle a úkoly v jednotlivých oblastech výchovně vzdělávací práce stanovených na 1. pololetí roku
jednotlivé oblasti: ČLOVĚK A KOMUNIKACE
ČLOVĚK A JEHO SVĚT
UMĚNÍ A KULTURA
ČLOVĚK A ZDRAVÍ
ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

4. oblast – hodnocení výchovně vzdělávací práce za 1. pololetí roku a stanovení cílů a úkolů na 2. pololetí roku

zhodnocení půlročního výchovného působení na dítě ve všech oblastech výchovně vzdělávací práce, v čem dítě udělalo pokrok a naopak, na co je potřeba se ještě dále zaměřit v dalším půlroce a stanovení cílů a úkolů jednotlivých oblastí výchovně vzdělávací práce na 2. pololetí roku.

5. oblast – hodnocení výchovně vzdělávací práce 2. pololetí roku

Individuální program rozvoje osobnosti zpracovávají odborní vychovatelé, kteří spolupracují s asistenty pedagoga, třídními učiteli, logopedkou, případně zdravotní sestrou a sociální pracovníci. IPROD sestavuje vychovatel v těsné spolupráci s dítětem a přirozeně respektuje jeho přání. Jak s IPROD, tak s jeho vyhodnocením je dítě seznámeno a stvrzuje svým podpisem.

Při stanovení týdenních programů výchovně vzdělávacích činností vycházíme opět ze školního vzdělávacího programu pro DD s přihlédnutím k individuálním programům rozvoje osobností dětí. Tyto týdenní programy jsou umístěny na pokojích vychovatelů jednotlivých rodinných skupin a zpracovávají se 7 dní dopředu, aby každý vychovatel plánoval v návaznosti na druhého, a aby nedocházelo ke zdvojení a opakování stejných činností během týdne. Po skončení výchovně vzdělávací práce zapisuje vychovatel skutečnou činnost, která v ten den proběhla do Evix.

4. Délka a časový plán vzdělávání

ŠVP je určen všem dětem umístěným v DD na základě soudního rozhodnutí o nařízení ústavní výchovy do péče dětského domova. Jde o děti předškolního věku, děti mladšího školního věku, děti staršího školního věku i studenty navštěvující zařízení poskytující středoškolské vzdělání.

ŠVP je plněn a probíhá v závislosti na věku a délce pobytu jednotlivých dětí v péči dětského domova.

Děti jsou přijímány obvykle v souvislosti se školní docházkou do ZŠ, kde dále mohou pokračovat ve středním vzdělávání. Pobyt je ukončen, dosáhne-li dítě zletilosti, případně po ukončení prodloužené ústavní výchovy v 19 letech nebo po dosažení nejvyššího možného vzdělání. Dle potřeby je možno přijmout i dítě ve věku od 3 let s možností umístění do MŠ.

Obecně je v našich podmínkách plnění ŠVP realizováno ve třech věkových kategoriích:

- od 3 – do 6 let
- od 6 - do 12 let
- od 12 – do 18 let (popřípadě do ukončení vzdělávání)

a třech kategoriích podle závažnosti a stupně mentálního postižení: lehké MP, středně těžké MP a těžké MP.

5. Formy vzdělávání

V rámci výchovy a vzdělávání dětí v dětském domově využíváme následujících forem výchovně vzdělávací práce:

- příležitostná a pravidelná výchova (besedy, veřejná vystoupení, exkurze, výlety, slavnosti, pravidelná činnost v zařízení spojená s denním programem)
- pobytová a rekreační činnost (pobyty mimo DD, víkendové akce, vícedenní pobyty v přírodě)
- osvětová činnost (činnosti z oblasti prevence sociálně – patologických jevů – viz. MPP pro DD)
- individuální práce (organizace práce a výchovných činností s jednotlivci)
- nabídka spontánních činností (klidové odpolední a večerní aktivity – četba, hra na hudební nástroj, společenské hry, neformální povídání)
- příprava na vyučování (ústní i písemná forma přípravy, zpracování domácích úkolů)
- činnost v kroužcích a volnočasových útvarech školy nebo Spolku přátel DD a Speciálních škol

Zaměřujeme se zejména na následující oblasti:

- Volnočasové aktivity, zájmovou a sportovní činnost dětí
- Ekologickou výchovu
- Canisterapii, muzikoterapii
- Prevenci patologických jevů
- Ozdravné pobyty dětí, individuální tábory
- Kulturní aktivity – aktivní i pasivní

Ve školním roce probíhají volnočasové aktivity v těchto oblastech:

- sportovní aktivity, plavání, kopaná, sportovní hry
- umělecké aktivity : hudebně- dramatické, výtvarné, fotografování
- naučné aktivity: práce na PC a nácviky sociálních dovedností a komunikačních dovedností, základy vaření
- relaxační a terapeutické aktivity: muzikoterapie, canisterapie, rehabilitační cvičení

Osobní volno patří zájmům dětí. Individuálně nebo ve skupinkách si kreslí, sledují DVD, TV, poslouchají hudbu, hrají spol. hry, lego, puzzle, stolní fotbal atd. Rádi tráví čas na zahradě, kde je bazén, pískoviště, průlezký i velké sportovní hřiště na fotbal a basketbal. Oblíbená je jízda na trojkolkách, kolech a cvičení na trampolíně.

Během víkendů se děti účastní kulturních akcí-výstavy, kino, koncerty, divadlo, soutěže, přehlídky a sportovních akcí ať už aktivně nebo pasivně.

V průběhu letních prázdnin děti odpočívají na pobytech v tuzemsku i u moře, podzimní prázdniny patří vycházkám do přírody a zimní prázdniny horám.

Tradiční aktivity domova:

- podzimní setkání s Auxiliem
- mikulášská nadílka, spolupráci se SPMP a sponzory DD
- předvánoční večírek s přáteli DD

- vánoční nebo lení hry s pejsky ve spolupráci s canisterapeutickým sdružením
- zimní olympiáda v rámci Hnutí speciálních olympiád
- víkendový pobyt – Ledová Praha
- LazOHraní – setkání dětí DD Zlínského kraje
- Masopustní rej ve spolupráci se Spolkem přátel DD a Speciálních škol
- účast na Plaveckém setkání handicapovaných dětí Zlínského regionu
- Nejmilejší koncert – přehlídka umělecké tvořivosti dětí z DD
- průběžné aktivity v oblasti canisterapie, muzikoterapie
- prázdninové pobyty a rekreace v tuzemsku i zahraničí u moře
- Hoří, aneb .....soutěžní akce družstev dětí z DD na určité téma
- individuální prázdninové tábory ve spolupráci s o. p. s. Auxilium Vsetín, Handicap Zlín, SPMP Hodonín
- výlety spojené s poznáváním okolí místa, kde děti žijí a účast na kulturních událostech města Zlína

6. Obsah vzdělávání

Vzdělávacími oblastmi DD, které tvoří obsah vzdělávání jsou:

Období 3 – 6 let:

- Dítě a jeho psychika
- Dítě a jeho svět
- Dítě a ten druhý
- Dítě a jeho tělo
- Dítě a společnost

Období 6 – 12 let/12 – 18 let (případně do doby ukončení vzdělávání):

- Člověk a komunikace
- Člověk a jeho svět
- Člověk a svět práce
- Člověk a svět práce
- Člověk a zdraví
- Umění a kultura

Jednotlivé oblasti jsou nedílnou součástí IPROD. Tyto oblasti obsahují elementární úkony, jejichž postupným plněním a osvojováním získává dítě potřebnou kompetenci a naučí se je používat v běžném životě, jsou také ve vzájemné interakci a společně ovlivňují a pomáhají formovat životní postoj dítěte. Dítě s nimi přichází do každodenního kontaktu a s pomocí pedagogických pracovníků si je plně uvědomuje a upevňuje.

7. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Do našeho DD přicházejí děti s diagnózou mentální retardace, zpravidla v souvislosti s potřebou řešit povinnou docházku do základní školy a zároveň soudem nařízenou ústavní výchovu.

Většina dětí pochází z neúplných rodin, prožily celý svůj dosavadní život v institucionální péči od kojeneckých ústavů, až po dětské domovy pro předškolní děti patřící do resortu Ministerstva zdravotnictví. Menší část dětí útlé dětství v rodinách prožila, byly však po všech stránkách zanedbávány.

Úzce spolupracujeme s odborem sociálně právní ochrany Magistrátu města Zlína při řešení akutních situací v rodinách.

Výchovnou činnost v době mimo vyučování připravují a realizují odborné vychovatelky a vychovatelé s absolvovaným vzděláním dle z. č.563/2004 Sb. v platném znění.

Zpracovávají k tomu pedagogickou dokumentaci: týdenní plány výchovně vzdělávací činnosti, týdenní přehledy výchovně vzdělávací činnosti, individuální programy rozvoje osobnosti dítěte, pedagogický deník, adaptační dotazník, adaptační program – vyhodnocení adaptačního programu, charakteristiky dětí - pedagogické informace pro období letních prázdnin.

Děti s nařízenou ústavní výchovou jsou rozděleny do dvou rodinných skupin s maximálním počtem 8 dětí. U všech skupin pracují vychovatelé podle stálého rozpisu služeb.

Všechny děti jsou vzdělávány v různých školách a školských zařízeních. Vychovatelé jsou s učiteli ve stálém kontaktu, mají přehled o vzdělávacích možnostech dětí a odpovídají za přípravu dětí na vyučování/ školní vybavení, plnění domácích úkolů, logopedická cvičení dle logopedky/.

Vzhledem k postižení dětí je zájmová činnost organizována odbornými pracovníky především v našem zařízení, dle možností a nabídky také využíváme aktivit jiných organizací města Zlína.

V nabídce, která je pro všechny žáky naší školy, jsou sportovní a umělecké kroužky. Do nich se mohou přihlásit děti podle svých zájmů a schopností. K ostatním činnostem, které jsou v našem dětském domově realizovány patří muzikoterapie, dramaterapie, canisterapie, práce s PC, výtvarné činnosti, práce v kuchyni, sportovní aktivity. Velký důraz se klade na střídání řízené činnosti a osobního volna dětí.

Pro DD je také vypracovaný MPP, kdy mnoho praktických činností se zařazuje do výchovných činností /např. zdravý životní styl, sportovní aktivita, zdravá strava, vztahy mezi lidmi/.

Dětský domov spolupracuje se širokou škálou státních i nestátních institucí a organizací. Cílem je umožnit našim dětem plnohodnotné využití volného času a také nové podněty pro jejich rozvoj.

Při naší instituci pracuje Spolek přátel dětského domova a speciálních škol, s tímto spolkem probíhá velmi těsná spolupráce. Jsou pravidelně připravovány společné programy, vycházky a aktivity. Do činnosti spolku jsou aktivně zapojeni i pedagogové z našeho domova. Spolek aktivně podporuje volnočasové aktivity našich dětí, ozdravné pobyty, účast na kulturní i sportovních akcích.

Další spolupracující subjekty:

- SPMP Zlín, SPMP Hodonín
- Auxilium Vsetín
- Klub Jadernička Vsetín
- Mateřská škola Slovenská 3660 Zlín
- Pět P SVP Domek Zlín
- Rehabilitační stacionář Nivy Zlín
- Sportovní klub Duha Zlín
- Handicap Zlín
- České hnutí speciálních olympiád Praha
- 3. základní škola Zlín

8. Podmínky přijímání dětí a podmínky průběhu a ukončování vzdělávání

8.1 Přijímání dětí

Děti jsou přijímány obvykle v souvislosti se školní docházkou do ZŠ speciální nebo do ZŠ praktické, kde dále mohou pokračovat ve středním vzdělávání. Pobyt je ukončen, dosáhne-li dítě zletilosti, případně po ukončení prodloužené ústavní výchovy v 19 letech nebo po dosažení nejvyššího možného vzdělání. Dle potřeby je možno přijmout i dítě ve věku od 3 let s možností umístění do MŠ.

Zvýšenou pozornost věnujeme nově přichozím dětem, u kterých při nástupu společně vyplní pověřená vychovatelka a předávající osoba Dotazník adaptačního programu (viz příloha), který slouží k získání základních informací o dítěti. Prostuduje si také dokumentaci, se kterou dítě přichází. Velkou pozornost věnuje i informacím, které jí sdělí personál doprovázející nové dítě týkající se zvláštností, možnostech motivace, oblíbených činností, hygienických a stravovacích návyků. Velký význam mají i informace o rizikových jevech v původní rodině, zkušenosti s pobyty v rodině, případně vztahy k nepříbuzným blízkým osobám, což nebývá vždy součástí dokumentace. Z toho potom vychází při sestavování Adaptačního programu, který má za cíl ulehčit dítěti nástup do nového zařízení. Je zpracován do týdne po příchodu dítěte do zařízení a to na dobu 6. týdnů. Poté dochází k jeho vyhodnocení a zpracování IPROD na dané pololetí školního roku.

8.2 Přemísťování dětí

Přemístit dítě do jiného zařízení může jen soud na základě vlastního podnětu nebo odůvodněné písemné žádosti zařízení, kde je dítě umístěno. Dále také na základě podnětu zákonného zástupce dítěte nebo orgánu sociálně právní ochrany dětí.

8.3 Propouštění dětí

Propouštění dítěte ze zařízení se uskutečňuje nejčastěji z důvodu ukončení přípravy na budoucí povolání nebo absolvování povinné školní docházky.

Pobyt dítěte v zařízení může končit:

- zletilostí / pokud nemá soudem prodlouženu ÚV/
- po prodloužení ústavní výchovy dovršilo 19 let a ani v jednom případě nemá zájem v zařízení zůstat dobrovolně do ukončení profesní přípravy
- na základě pravomocného rozhodnutí soudu o svěřeni dítěte do pěstounské péče nebo rozsudku o osvojení
- po skončení platnosti předběžného opatření o umístění dítěte a pokud soud nerozhodnul o jeho delším setrvání ve stávajícím zařízení
- na základě pravomocného rozhodnutí soudu o ukončení ústavní výchovy

Při propouštění dítěte je prioritou takové umístění, které absolventovi nabízí možnost pracovního uplatnění, pocit užitečnosti, aktivně prožívaného volného času. Posuzován je typ bydlení a míra samostatnosti. Proto je otázka řešena s dostatečným časovým předstihem.

Za tímto účelem jsou navštěvována vhodná zařízení v regionu a vše je prohovořeno s dítětem. V rámci individuálních možností je respektován názor dítěte na jeho budoucí život.

O plánovaném propuštění absolventa školy informuje sociální pracovnice příslušný obecní úřad s rozšířenou působností nejméně 6 měsíců předem a následně, pokud se dítě nevrací do rodiny, podá na příslušnou instituci Žádost o umístění, případně napíše předběžnou žádost do vytipovaného zařízení.

Při propouštění absolventa doprovází do nového zařízení sociální pracovnice, která předá veškerou osobní a zdravotní dokumentaci, doklad o absolvování povinné školní docházky, výměr invalidního důchodu, příp. doklad o změněné pracovní schopnosti, úspory dítěte, věcnou pomoc.

Pokud u absolventů do dvou let po odchodu z našeho zařízení nastane potřeba řešit jejich tíživou životní situaci, jsme povinni jim poskytnout pomoc - informovat o existenci institucí, na které se mohou obrátit, zprostředkovat kontakt, doprovod.

8.4 Postup ukončování péče a přípravy na samostatný život

- vyhodnocení IPROD pedagogem
- jednání pedagogické rady o dítěti, které končí svůj pobyt v DD
- návštěva budoucího místa bydlení (DZP, chráněné bydlení)
- stanovení výše částky věcné pomoci a pořízení nutných osobních věcí dítěte
- balení osobních věcí, rozloučení dětí a pedagogů s odcházejícím dítětem
- dítě doprovází do nového místa pobytu sociální pracovnice nebo kmenový pedagog, předávají spis se sděleními z oblasti výchovně vzdělávací, zdravotní a sociální ke dni předání.

9. Popis podmínek pro vzdělávání

9.1 Materiální podmínky

MATERIÁLNÍ PODMÍNKY PRO POTŘEBY DĚTÍ A ŽÁKŮ

- úhrada stravování, ubytování, ošacení
- nákup učebních potřeb a pomůcek, úhrada nezbytně nutných nákladů na vzdělávání
- úhrada nákladů na zdravotní péči, léčiva a zdravotnické prostředky, které nejsou hrazeny ze zdravotního pojištění
- kapesné, osobní daty a věcná pomoc při odchodu zletilých osob ze zařízení
- potřeby pro volnočasové aktivity, rekreace
- náklady na kulturní, uměleckou, sportovní činnost

VYBAVENÍ DĚTSKÉHO DOMOVA

V budově domova se nachází:

SUTERÉN

- kotelna
- sušárna s žehlírnou
- prádelna
- velký sklad
- údržba, sklad obuvi
- malý sklad

1. PATRO

Bytová jednotka rodinné skupiny:

- šatna
- vychovatelna se sociálním zařízením
- shoz prádla
- WC dívky, hoši
- koupelna dívky se 2 sprchovými kouty
- WC invalidní
- koupelna pro imobilní
- sklad čistého prádla
- nika s pračkou
- 4 ložnice vždy pro 2 děti
- obývací pokoj s kuchyňkou

Mimo bytovou jednotku:

- jídelna
- výdej jídel

2. PATRO

Bytová jednotka rodinné skupiny:

- šatna
- vychovatelna se sociálním zařízením
- shoz prádla
- WC dívky, hoši
- úklidová místnost
- koupelna dívky, hoši
- sklad čistého prádla
- nika s pračkou
- 4 ložnice pro 2 děti
- obývací pokoj s kuchyňkou

Mimo bytovou jednotku:

- kancelář zástupkyně ředitelky
- WC pro zaměstnance
- kancelář sociální pracovníce a zdravotní sestry
- izolační pokoj s WC a sprchovým koutem

Ložnice jsou vybaveny moderním bytelným nábytkem, který vyhovuje naší náročnější klientele. Každé dítě má svou šatní skříň, skříňky na hračky, poličky, komodu, psací stůl s lampičkou a postel. Každá ložnice je barevně v jiném tónu, počet skříní je stejný, avšak v každém pokoji je odlišné uspořádání nábytku. Část podlahy je pokryta kobercem, protože děti si často rády hrají na zemi. Pro lepší orientaci dětí jsou umístěny na každých vstupních dveřích ložnic fotografie dětí, které spolu bydlí. Některé děti mají na pokojích vlastní televizi a rádia.

Společným prostorem každé rodinné skupiny je obývací pokoj s kuchyňkou. Jde o jednu velkou místnost, jejíž prostor je zčásti oddělen skříňkami a panelem, na kterém je umístěna velká plazmová televize. Pod televizí je skříňka, ve které je umístěno DVD a hifi věž a v dalších prostorách mají děti umístěny společné stavebnice, skládačky a potřeby k pracovním a výtvarným činnostem. Součástí místnosti je sedací souprava s konferenčním stolem, pod kterým je prostorný koberec. Ten děti často využívají jako měkké posezení při sledování televize nebo při skládání stavebnic. Každý obývací pokoj má stejné vybavení, liší se pouze v barvě (1. patro je laděno do zelena a 2. patro do červena) a jiným uspořádáním kuchyňských linek. V 1. patře je kuchyně přizpůsobena imobilním dětem a vzhledem k tomu, že je v přízemí, je z ní možno vyjít francouzskými okny přímo ven na zahradu. 2. patro má pro změnu velký balkon, který se využívá hlavně v letním období. V koutku obýváku je psací stůl s počítačem a lampičkou.

V kuchyňské části obývacího pokoje je kuchyňská linka se 2 jídelními stoly a 8 židlemi. Linka je vybavena velkými moderními spotřebiči – myčkou, mikrovlnou troubou, sporákem se sklokeramickou deskou a lednicí s dostatečným množstvím skříněk určených pro talíře, sklenice, hrnky, hrnce, ... Kuchyně je využívána hlavně k tomu, aby se děti naučily správnému stolování a domácím pracovním činnostem - připravovat jednoduché pokrmy, ukládat potraviny do lednice, umývat nádobí, skládat nádobí do myčky, prostřít stůl, ...

Na konci chodby každého bytu je nika, ve které je umístěna automatická pračka. Slouží hlavně k tomu, aby se děti prakticky naučily prát prádlo. Vedeme je k co největší samostatnosti, takže děti pod odborným dohledem sami obsluhují pračku včetně věšení, sbírání a žehlení prádla.

Jídelna domova je určena hlavně ke stravování během všedních dnů, děti se zda schází při různých oslavách a společných akcích. Je vybavena 4 jídelními stoly a 16 židlemi.

Izolační místnost je využívána při onemocnění dítěte, aby se alespoň částečně předešlo k šíření nemoci mezi ostatními dětmi. Je vybavena rozkládací pohovkou, skříněmi, odkládacím stolem a televizí. Součástí této místnosti je samostatný sprchový kout s WC a umývadlem.

Dětský domov může plně využívat veškerých prostor školy. K různým činnostem na domově jsou také plně využívány venkovní prostory, zejména hřiště s umělým povrchem, školní pozemek, venkovní dřevěné městečko s pískovištěm, lavičkami a houpačkami, pro letní sezónu je k dispozici posezení s ohništěm, venkovní trampolína a jízdní kola a tříkolky, venkovní bazén a školní skleník.

VENKOVNÍ PROSTORY:

- hřiště s umělým povrchem
- dřevěné městečko s ohništěm (pískoviště, lavičky, houpačky)
- venkovní bazén
- venkovní trampolína
- zahrada s ovocnými stromy a keři

Dětský domov zcela vyhovuje současným hygienickým i zákonným normám.

9.2 Personální podmínky

Charakteristika pedagogického sboru a ostatních pracovníků DD

Zástupkyně ředitelky pro DD je součástí pedagogického sboru s úvazkem 1. Pedagogický sbor tvoří na DD 5 vychovatelů a vychovatelek s úvazky 1,00 a 4 asistenti pedagoga s celkovým úvazkem 2,5 za týden. Pro případy čerpání dovolených pedagogických pracovníků a střídání služeb pracuje na domově **tzv.** zástupářka vychovatelka a asistenti pedagoga ze školy. Věková struktura pedagogického sboru je vyvážená, od začínajících pedagogů až po zkušené pedagogy s delší praxí. Mezi ostatní pracovníky, kteří se podílí na výchově dětí, jsou 2 bezpečnostní pracovnice s úvazky 1,00. Na jednotlivých rodinných skupinách souběžně pracují vychovatel a asistent pedagoga. Pedagogický sbor i tým ostatních pracovníků je stabilní, většina z nich pracuje na domově již dlouhodobě. Dalšími pracovníky domova je sociální pracovnice s úvazkem 0,7 a zdravotní sestra s úvazkem 0,8, údržba 0,5 a úklid 0,7.

Pedagogové si rozšiřují své znalosti a praktické dovednosti prostřednictvím kurzů, školení a seminářů v souladu s plánem dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Vychovatelé a vychovatelky na DD tvoří tým spolupracující formou pedagogických rad, porad pracovníků DD, konzultací s vedoucím pracovníkem, naslechovacích činností a vzájemným předáváním zkušeností.

Na DD pracuje:

- vychovatelka, která zároveň vykonává funkci metodika prevence sociálně patologických jevů
- vychovatel, který je zároveň správce IT pro instituci
- vychovatel, který zajišťuje styk s veřejností, zpracování grantů a projektů pro instituci

Účast pedagogů a ostatních pracovníků domova v aktivitách prospěšných pro domov:

- činnost ředitelky školy jako mluvčí krajské AP SPC
- činnost ředitelky školy v komisi RZK pro zdravotně postižené
- činnost vychovatele v Hnutí speciálních olympiád
- činnost zástupkyně ředitelky, vychovatele a sociální pracovnice ve Spolku přátel DD a Speciálních škol
- spolupráce vychovatele s médii, sponzory, nadacemi
- spolupráce sociální pracovnice s Asociací rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR, o. p. s. Auxilium Vsetín, Handicap Zlín, klubem Jadernička Vsetín a dalšími neziskovými organizacemi

9.3 Ekonomické podmínky

Dětský domov hospodaří s příspěvky poskytnutými od zřizovatele. Mezi prostředky určené pro zajištění ekonomické oblasti patří také příspěvky na úhradu péče od rodičů a dětí s vlastními příjmy, přídavky na děti, mobilita, peněžité a věcné dary od právnických nebo fyzických osob.

Dětský domov pravidelně dlouhodobě pracuje na rozvoji grantové a projektové činnosti. Práci v grantové oblasti, její rozvíjení a koordinaci má v portfoliu svých činností jeden pracovník-vychovatel. Zejména se zaměřuje na spolupráci ve dvou rovinách. První je s orgány samosprávy – statutárního města Zlína a Zlínského kraje. Druhou rovinou, kde probíhá grantová činnost, jsou soukromé nadace a spolky. Grantové aktivity jsou koordinovány ve všech částech instituce tak, aby se vzájemně podporovaly a byly účelně směřovány. Do zpracovávání projektů a grantů a jejich realizace se zapojují všichni zaměstnanci domova.

Dlouhodobá spolupráce – jednotlivé instituce a fondy :

- Fond zdraví statutárního města Zlín (ozdravné pobyty)
- Fond mládeže a tělovýchovy města Zlína – (sportovní aktivity – tělocvična, bazén)
- České hnutí speciálních olympiád (sportovní aktivity dětí)
- Fond mládeže a sportu Zlínského kraje
- Fond pro mezinárodní styky a cestovní ruch města Zlína (společné aktivity s IŠS z Trenčína)
- Fond kultury města Zlína (kulturní aktivity, reprezentace města, instituce)
- Nadace Terezy Maxové Praha
- Nadační fond Veolia

Trvale se vyhledávají další možnosti získávání finančních prostředků a zapojujeme se i do další grantových řízení. Grantová a projektová činnost směřuje k podporám volnočasových aktivit dětí, dále na oblast rehabilitace, rozvoj osobnosti dětí, klíčových kompetencí, rekreační a ozdravné pobyty a pobyty v hostitelských rodinách, kultury, životního prostředí.

9.4 Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Na začátku školního roku jsou děti seznámeny a poučeny o bezpečném chování. Poučení a připomínání BOZP probíhá i nadále během celého roku a je zaznamenáváno v systému Evix kmenovými vychovateli na RS. Na DD probíhá poučení ze strany vychovatelů prostřednictvím Spolusprávy. Vychovatelé vedou přehled o odchodu a pohybu jednotlivých dětí v evidenci Evix.

Vhodná struktura činností a skladba zaměstnání – dodržování pitného režimu, zdravé prostředí užívaných prostor (vlastní nově vybavené prostory, odpovídající světlo, teplo, větrání, velikost sedacího a pracovního nábytku, atd.). Bezpečné pomůcky, ochrana účastníků před úrazy, dostupnost prostředků první pomoci, (tj. v místnosti služebního pokoje vychovatelů DD), kontakty na lékaře, praktická dovednost pracovníků poskytovat první pomoc.

Zdravotní stav dětí pedagogičtí pracovníci konzultují se zdravotní sestrou.

10. Hodnocení dětí

Základním motivačním prvkem při výchově a vzdělávání dětí je podpora, pochvala, povzbuzení a odměna. Hodnotícím nástrojem pedagoga je Opatření ve výchově, které vychází z Vnitřního řádu DD. Všichni pedagogičtí pracovníci jej využívají během své práce s dětmi. Z pohledu dítěte je ale také kladen velký důraz na to, aby mělo důvěru v pedagogického pracovníka a v případě potřeby se se svou individuální žádostí či stížností na kteréhokoliv z nich obrátilo.

10.1 Časové rozložení hodnocení

Jedná se o hodnocení individuálních programů rozvoje osobnosti ve výše uvedených oblastech, které si vychovatel na začátku září a ledna (na každé pololetí školního roku) stanovuje dle možností, schopností, stupně mentálního postižení dítěte tak, aby u dítěte docházelo k co nejvšestrannějšímu rozvoji. Na konci pololetí vychovatel provádí písemné hodnocení individuálních programů rozvoje osobnosti dítěte. Hodnocení je s dítětem projednáno individuálně.

- na RS v průběhu dne, týdne, měsíce
- při různých akcích v DD i veřejnosti
- při pobytech
- spolupráva – vzhledem k míře postižení dětí jsou jejich požadavky či stížnosti řešeny ve skupinách na společném sezení s vychovatelem, případně se zástupkyní nebo ředitelkou, spolupráva se koná dle potřeby

10.2 Obsah hodnocení

- chování
- vztah k práci
- sebeobslužné činnosti
- samostatnost
- pomoc méně zdatným, obratným
- ochota, empatie
- uplatnění získaných dovedností, vědomostí v praxi
- schopnost zvládat překážky
- pokroky u dětí
- vztahy mezi dětmi, vztahy dětí k dospělým

10.3 Kritéria hodnocení

- věcnost
- srozumitelnost
- úplnost /neopomenout žádnou podstatnou skutečnost/
- pozitivní formulace – motivace dítěte
- komplexnost - poskytovat zpětnou vazbu /zvládnutí problematiky v běžném životě/
- uplatnění pedagogického taktu a přiměřené náročnosti
- nesrovnávat úspěšnost jednotlivých dětí
- individuální přístup k hodnocení

10.4 Forma hodnocení

- slovní /kladné, záporné/
- udělení výhody
- sladká odměna
- věcná odměna
- Opatření ve výchově - ve výjimečných případech je nutno použít i opatření ve výchově, která jsou uvedena v §21 Zákona č.109/2002 a upravena ve Vnitřním řádu DD
- závažnější řeší i zástupce ředitelky, ředitelka

(1) Za prokázané porušení povinností vymezených tímto zákonem může být dítěti:

a, odňata výhoda udělená podle odstavce 3,

b, s nařízenou ústavní výchovou omezeno nebo zakázáno trávení volného času mimo zařízení stanovené řádem v tomto rozsahu:

- za opakované nedodržování stanovených pravidel bezpečnosti a zásad slušného chování - zákaz jedné vycházky

c, odňata možnost účastnit se činnosti nebo akce organizované zařízením nad rámec vnitřního řádu zařízení:

- za slovní nebo fyzické ublížení jinému dítěti, příp. ve vztahu k dospělé osobě
- za opakované neplnění pokynů zaměstnanců ohledně stanoveného pořádku a kázně
- za úmyslné poškozování hmotného majetku instituce a osobních věcí svých nebo jiného dítěte, či dospělé osoby

d, odňata možnost účastnit se atraktivní volnočasové činnosti či akce

e, s nařízenou ústavní výchovou zakázány návštěvy, s výjimkou návštěv osob odpovědných za výchovu, osob blízkých a oprávněných zaměstnanců OSPOD, a to na dobu nejdéle 30 dnů v období následujících 3 měsíců

(2) Opatření podle odstavce 1 lze ukládat podmíněně se zkušební dobou až na 3 měsíce.

(3) Za příkladné úsilí a výsledky při plnění povinností nebo za příkladný čin může být dítěti:

a, prominuto předchozí opatření podle odstavce 1

b, udělena věcná nebo finanční odměna

c, povolena mimořádná návštěva kulturního zařízení, mimořádná vycházka, mimořádná návštěva nebo přiznána jiná osobní výhoda

(4) Opatření přijatá podle odstavců 1 až 3 jsou zaznamenávána do osobního spisu dítěte.

10.5 Zásady a pravidla pro sebehodnocení dětí

Vychází a navazují na ŠVP školy:

1) Důvody hodnocení:

- dítě se touto formou připravuje na úspěšné zvládnutí životních rolí
- sebehodnocením se posiluje sebeúcta a sebevědomí dítěte
- dítě chápe chybu jako přirozenou věc v procesu výchovy, jako důležitý prostředek vědění
- vychovatel získává další podklady k poznání dítěte

2) Způsob hodnocení je ústní i písemný (dle uvážení vychovatele a mentální úrovni dětí)

3) Při hodnocení se dítě snaží popsat:

- co se mi daří, nedaří
- co chci zlepšit / zlepšil jsem se
- co mne zajímá /co dělám rád
- jak se umím vyjadřovat, jak komunikuji s ostatními, jak pracuji ve skupině, jak hodnotím ostatní, jak přijímám hodnocení ostatních, jak hodnotím své chování...

4) Dítě musí znát, co se bude hodnotit, musí znát pravidla a kritéria hodnocení, která musí být pro něj srozumitelná

10.6 Pravidla pro sebehodnocení dětí:

- dítě dle svých možností hodnotí svou práci, své chování, jednání, postoj, své zlepšení nebo zhoršení oproti uplynulému období, svoji snahu a zájem o práci
- je zařazováno do výchovně vzdělávacího procesu průběžně způsobem přiměřeným věku a mentální úrovni dětí
- neúspěch je posuzován jako přirozená součást výchovně vzdělávacího procesu, pedagogičtí pracovníci o neúspěchu s dětmi diskutují, doplněno rozborem chyb dítěte
- při sebehodnocení se dítě snaží vyjádřit, co se mu daří, co mu ještě nejde, jaké má rezervy, jak bude pokračovat dál
- vychovatelé vedou dítě, aby komentovalo svoje výkony a výsledky
- sebehodnocení dětí nemá nahradit hodnocení dítěte pedagogem, ale má pouze doplňovat a rozšiřovat evaluační procesy a přispívat více k aktivizaci samotného dítěte

Symbyly vhodné k sebehodnocení, výrobě karet, razítek:

10.7 Autoevaluace

Autoevaluace je prováděna dle vyhlášky č.15/2005 Sb., o vlastním hodnocení školy.

Oblasti autoevaluace:

1. Revize ŠVP ZŠ speciální, MŠ, ŠD, INT, DD
2. Podmínky ke vzdělávání, průběh vzdělávání, výsledky vzdělávání
3. Rozvoj materiální a personální úrovně instituce
4. DVPP
5. Rozvoj ekonomických zdrojů pro zvýšení kvality poskytovaných služeb
6. Rozvoj vnitřních a vnějších vztahů instituce

Nástroje autoevaluace a časové rozvržení:

1. Hodnocení ve výroční zprávě instituce – do 15. 10. následujícího školního roku
2. Hospitační činnost dle ročního hospitačního plánu – celoročně
3. Skupinové diskuse, vzájemné naslechy pedagogů – celoročně
4. Kontrolní činnosti dle ročního kontrolního plánu – celoročně
5. Hodnocení zaměstnanců dle metodiky hodnocení – 1x ročně

11. Zveřejnění školního vzdělávacího programu

Školní vzdělávací a jeho změny projednává porada pracovníků DD, vydává ředitelka instituce a je zveřejněn na přístupném místě na každé rodinné skupině a v elektronické podobě také na webových stránkách www.ddskolyzlin.cz. Je k dispozici k nahlédnutí, případně k pořizování opisů a výpisů.

Zákonní zástupci a rodiče jsou o vydání ŠVP informováni prostřednictvím webových stránek, písemnou formou prostřednictvím dopisu a také při nejbližší návštěvě DD.

12. Charakteristika ŠVP

12.1 Kompetence pracovní

LMR

Na konci výchovně vzdělávacího procesu dítě:

- zvládá samostatně základní pracovní dovednosti a postupy, rozšiřuje své schopnosti při kolektivní práci
- má vytvořen pozitivní vztah k jednoduchým manuálním činnostem
- dodržuje zásady bezpečnosti, ochrany zdraví a hygieny práce při pracovních činnostech
- dlouhodobě získané dovednosti vykonává samostatně
- pracuje a orientuje se podle daného pracovního postupu při nových nebo složitějších činnostech pod vedením a dohledem dospělého
- má osvojené dovednosti při používání a zacházení s vhodně zvolenými nástroji, pomůckami a drobným nářadím
- má konkrétní představu o pracovních činnostech běžných profesí
- dokáže posoudit výsledek své práce i práce ostatních

SMR

Na konci výchovně vzdělávacího procesu dítě:

- částečně zvládá základní pracovní dovednosti s dohledem
- v rámci svých schopností má vytvořen pozitivní vztah k určitým manuálním činnostem
- dodržuje zásady bezpečnosti – s dohledem
- dlouhodobě získané dovednosti vykonává s dohledem dospělé osoby
- pracuje a orientuje se podle daného pracovního postupu při nových nebo složitějších činnostech pod vedením a dohledem dospělého

- částečně má osvojené dovednosti při používání a zacházení s vhodně zvolenými nástroji, pomůckami a drobným nářadím
- zná základní profese dospělých v zařízení a náplně jejich práce, dokáže je správně oslovit

TMR

Na konci výchovně vzdělávacího procesu dítě:

- základní pracovní dovednosti zvládá pouze s dohledem a dopomocí
- v rámci svých schopností má vytvořen pozitivní vztah k určitým jednoduchým manuálním činnostem s dopomocí
- při nových činnostech je dlouhodobě nutná názorná ukázka a vedení dospělého
- částečně má osvojené dovednosti při používání a zacházení s vhodně zvolenými nástroji, pomůckami a drobným nářadím - s dohledem

12.2 Kompetence komunikativní

LMR

Na konci výchovně vzdělávacího procesu dítě:

- rozumí obsahu sdělení a reaguje přiměřeně
- ústní projev je srozumitelný, umí vést dialog, vyřídit jednoduchý vzkaz
- umí naslouchat druhým lidem, nevhodně nezasahuje do hovoru
- využívá pro komunikaci běžné informační i komunikační prostředky
- zvládá jednoduchou formu písemné a čtené komunikace – opis, čtení a psaní textu
- zvládá základy společenského chování při akcích v DD i na veřejnosti
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahu a spolupráci s ostatními lidmi
- ke komunikaci dokáže využít i elektronických prostředků (mobilní telefon, PC)
- při samostatných vycházkách dokáže vhodně komunikovat s dospělými (návštěva knihovny, obchod, pošta)

SMR

Na konci výchovně vzdělávacího procesu dítě:

- rozumí obsahu sdělení, reaguje přiměřeně
- slovní zásoba je na odpovídající úrovni, umí vyřídit jednoduchý vzkaz, vést jednoduchý dialog, používá jednoduchá souvětí
- umí naslouchat druhým lidem, nevhodně nezasahuje do hovoru
- zvládá jednoduchou formu písemné komunikace – opis textu, jméno (tiskacím písmem) s dohledem
- k rozvoji vlastních vědomostí využívá elektronické přístroje (TV, PC, tablet)
- zvládá základy společenského chování při akcích v DD i na veřejnosti
- získané komunikativní dovednosti využívá při kontaktu s ostatními lidmi

TMR

Na konci výchovně vzdělávacího procesu dítě:

- obsahu sdělení rozumí pouze při vyjádření velmi jednoduchou formou
- při velmi nízké úrovni verbální komunikace používá pouze slabiky, gesta, využívá komunikační deník
- základy společenského chování při akcích v DD a na veřejnosti zvládá pouze s dohledem
- individuálně dokáže předat jednoduchý vzkaz napsaný písemnou formou dospělým
- přiměřenou formou /verbálně, nonverbálně/ dokáže vyjádřit své pocity a přání

12.3 Kompetence sociální a personální

LMR

Na konci výchovně vzdělávacího procesu dítě:

- navazuje a udržuje vztahy s vrstevníky, učí se žít s druhými lidmi, adekvátně reaguje na druhé
- pomáhá v rámci svých možností a schopností ostatním dětem i dospělým, snaží se pomoci, povzbudit druhého při nezdaru
- respektuje dohodnutá pravidla chování a soužití s ostatními, podporuje rozvoj přátelství
- orientuje se v základních otázkách rodinného života, chápe rozdíly žití v domově a v rodině
- uplatňuje vztah, úctu a ohleduplnost ke starší generaci, slabším a nemocným
- má schopnost tolerance, spravedlnosti a empatie k druhým
- má vypěstované přiměřené sebevědomí, dokáže v rámci svých možností přijmout neúspěch
- orientuje se ve známém prostředí a blízkém okolí, zná postup, jak reagovat v případě ztráty se v neznámém prostředí
- dokáže rozpoznat nevhodné a rizikové chování, uvědomuje si jeho možné důsledky
- uvědomuje si nebezpečí možného psychického a fyzického zneužívání vlastní osoby, dokáže adekvátně reagovat v těchto situacích

SMR

Na konci výchovně vzdělávacího procesu dítě:

- navazuje a udržuje vztahy s vrstevníky, učí se žít s ostatními, adekvátně reaguje na druhé
- v rámci svých možností a schopností pomáhá ostatním dětem a dospělým, snaží se povzbudit druhého při nezdaru
- respektuje dohodnutá pravidla chování a soužití s ostatními, rozvíjí přátelské vztahy s ostatními
- uplatňuje vztah a ohleduplnost ke starší generaci, slabším a nemocným
- má schopnost spravedlnosti a empatie druhých
- dokáže v rámci svých možností přijmout neúspěch
- dokáže rozpoznat nevhodné a rizikové chování, v rámci svých schopností si uvědomuje jeho možné důsledky
- orientuje se v nejbližším prostředí a okolí

TMR

Na konci výchovně vzdělávacího procesu dítě:

- uvědomuje si svoji osobu prostřednictvím svého těla
- zná děti, výchovné i ostatní pracovníky své rodinné skupiny a osoby ze svého nejbližšího okolí
- rozlišuje osoby různého pohlaví
- navazuje kontakt s okolím
- pomáhá druhým dětem, vychovatelům a ostatním pracovníkům na domově i mimo něj, spolupracuje
- respektuje základní pravidla soužití s dalšími dětmi, rozvoj přátelství ve skupině, vztah k autoritě
- rozšiřuje povědomí o osobním vlastnictví (já - moje; ty - tvoje)

12.4 Kompetence k učení

LMR

Na konci výchovně vzdělávacího procesu dítě:

- vést děti k pravidelnému pohybu a pobytu na zdravém vzduchu
- využití a prohlubování poznatků a vědomostí získaných nejen v DD ale i v návaznosti na výuku ve škole, vést dítě k ovládnutí svých citů, k rozvíjení samostatnosti, k dodržování pořádku v osobních věcech a zásad hygieny, k řešení životních situací
- učit dítě žít v kolektivu, tolerovat a být ohleduplný k druhým, respektovat dospělé
- zvládat a řešit různé dopravní situace a chování v dopravních prostředcích
- vést dítě ke kladnému vztahu k přírodě, k orientaci v okolí, ve městě
- připravit děti k tomu, aby se projevovaly svobodně a uplatňovaly svá práva a povinnosti

SMR

Na konci výchovně vzdělávacího procesu dítě:

- vést děti k pravidelnému pohybu a pobytu na zdravém vzduchu
- využití a prohlubování poznatků a vědomostí získaných nejen ve škole, využití alternativního systému komunikace
- vést dítě k ovládnutí svých citů, k rozvíjení samostatnosti, s dohledem vést děti k dodržování pořádku v osobních věcech a zásad hygieny
- začleňovat dítě do kolektivu, vést k toleranci a ohleduplnosti k druhým, respektovat vychovatele a další dospělé osoby
- pod dozorem a dohledem zvládat a řešit různé dopravní situace a chování v dopravních prostředcích
- vést dítě ke kladnému vztahu k přírodě, k orientaci v okolí domova
- připravit děti k tomu, aby se projevovali svobodně a v rámci svých možností plnily své povinnosti

TMR

Na konci výchovně vzdělávacího procesu dítě:

- vést děti k pravidelnému pohybu a pobytu na zdravém vzduchu – s dohledem
- vést dítě k rozvoji samostatnosti, k dodržování pořádku v osobních věcech a zásad hygieny – s pomocí
- začleňovat dítě do kolektivu, vhodnou motivací vést k ohleduplnosti k druhým, respektovat vychovatele a další dospělé osoby
- pouze s dohledem a dozorem zvládat různé dopravní situace a chování v dopravních prostředcích
- vést dítě ke kladnému vztahu k přírodě, k orientaci v prostorách DD a blízkém okolí

12.5 Kompetence k řešení problému

LMR

Na konci výchovně vzdělávacího procesu dítě:

- rozpozná problém, snaží se hledat nejvhodnější způsob řešení bezodkladně a svoje řešení dokáže obhájit
- řeší samostatně běžné životní situace a přiměřeně ke svým možnostem překonává životní překážky
- dokáže si vyhledat informace, které mu napomáhají k řešení problému
- dokáže popsat problém a svěřit se s ním, ví, kam se obrátit se žádostí o radu v otázkách sociálních, pracovních i zdravotních
- dokáže přivolat pomoc v případě ohrožení vlastní osoby i ohrožení jiných osob
- uvědomuje si hodnotu peněz, jejich význam, snaží se s nimi hospodařit
- dokáže se přizpůsobit měnícím se podmínkám společnosti
- v případě potřeby je ochoten v různých situacích řešit problém a pomáhat ostatním

SMR

Na konci výchovně vzdělávacího procesu dítě:

- rozpozná problém a snaží se dle svých možností hledat nejvhodnější způsob řešení
- určité životní situace řeší samostatně a přiměřeně ke svým možnostem překonává životní překážky
- dokáže přivolat pomoc dospělého v případě svého i cizího ohrožení
- v rámci svých schopností dokáže popsat problém a svěřit se s ním
- uvědomuje si význam peněz, k vhodnému hospodaření s nimi potřebuje dohled
- dokáže se přizpůsobit měnícím se podmínkám v sociálním prostředí, ve kterém žije

TMR

Na konci výchovně vzdělávacího procesu dítě:

- přiměřeně ke svým možnostem se snaží překonávat překážky a vyřešit jednoduchý problém
- v případě svého ohrožení se snaží přivolat pomoc dospělého, umí na sebe upozornit zvukovým nebo jiným signálem
- přiměřeně ke svým možnostem se přizpůsobí měnícím se podmínkám v prostředí, kde žije
- při hospodaření s penězi potřebuje dohled

12.6 Kompetence občanské

LMR

Na konci výchovně vzdělávacího procesu dítě:

- dodržuje základní společenské návyky, úctu k ostatním lidem
- toleruje a chápe kulturní a sociální rozdíly
- má vštípené ekologické myšlení a chování, je zodpovědný za své chování
- uplatňuje svou fantazii, představivost a kreativitu
- společně buduje vhodná demokratická pravidla chování a jednání v rodinné skupině a dodržuje je
- respektuje individualitu ve skupině
- na konkrétních modelových příkladech je seznámen s pozitivními i negativními projevy lidí
- dítě je vedeno k aktivní ochraně svého zdraví a k ochraně životního prostředí
- je respektována osobnost dítěte a jeho práva, vytvářena přátelská a otevřená atmosféra v domově
- dětem je umožněno přiměřeně přebírat svá práva a ve spojitosti s tím i povinnosti
- zajímá se a vyhledává si informace o městě, zemi, ve které žije

SMR

Na konci výchovně vzdělávacího procesu dítě:

- dodržuje základní společenské návyky, úctu k ostatním lidem
- přiměřeně chápe kulturní a sociální rozdíl, potřeby ostatních
- společně buduje vhodná demokratická pravidla chování a jednání v rodinné skupině, v domově a dodržuje je
- aktivně se podílí na ochraně životního prostředí
- je respektována osobnost dítěte a jeho práva
- umí přiměřeně prosazovat své potřeby
- rozpozná odpovědné osoby pro řešení příslušného problému
- zajímá se a vyhledává si informace o městě, ve kterém žije – ve spolupráci s dospělým

TMR

Na konci výchovně vzdělávacího procesu dítě:

- dodržuje základní společenské návyky, úctu k ostatním lidem
- přiměřeně chápe potřeby ostatních
- je zapojeno do demokratického rozhodování ve své rodinné skupině
- má zafixovány základní pravidla ekologického chování, v rámci svých možností se aktivně podílí na ochraně životního prostředí
- je respektována osobnost dítěte a jeho práva
- umí přiměřeně prosazovat své potřeby
- rozpozná odpovědné osoby pro řešení příslušného problému
- pod vedením dospělého zvládat základy pravidel silničního provozu v návaznosti na společné vycházky a pohyb v okolí domova, ve městě
- získává informace o městě, ve kterém žije – pod vedením dospělého

13. Výchovně vzdělávací strategie a kompetence

13.1 Výchovně vzdělávací strategie a kompetence LMR

Smyslem a cílem výchovy dětí s mentálním postižením je jejich vybavení souborem klíčových strategií a kompetencí. Je to proces dlouhodobý, který respektuje individuální zvláštnosti, schopnosti a možnosti dětí.

Cíle výchovy	Způsob naplňování cílů ve výchově a v každodenním životě dětí v DD
1. Umožnit dětem osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení	<p>K dětem přistupujeme individuálně dle jejich možností a schopností</p> <p>Na děti klademe nároky dle jejich schopností, tak aby co nejčastěji dosáhly prožitku úspěchu</p> <p>Rozvíjíme dovednosti, vědomosti, postoje a způsoby rozhodování pomocí metod, které co nejvíce umožní přímou zkušenost na konkrétní úrovni</p> <p>Rozvíjíme schopnost pracovat a čerpat z informačních zdrojů – (literatura, tisk, internet a další multimediální zdroje)</p> <p>Propojujeme získané dovednosti a vědomosti s praktickým životem, dětem zadáváme úkoly na praktických příkladech</p> <p>V každodenních činnostech si pravidelně a více způsoby ověřujeme osvojené poznatky a dovednosti</p> <p>Motivujeme děti oceňováním sebemenšího úspěchu. Pozitivně hodnotíme to, co už dítě dokáže, zvládne</p> <p>Klademe důraz na dílčí pokroky</p> <p>Vedeme děti k sebehodnocení, poznávání vlastních možností, schopností a limitů. Vedeme děti ke společnému (vzájemnému) hodnocení</p> <p>Děti k učení podněcujeme aktivizačními metodami (oblíbené práce, činnosti, hry, názorné demonstrace)</p> <p>Podporujeme samostatnost, tvořivost, organizaci vlastní činnosti, umožňujeme uplatnění vlastního úsudku</p> <p>Vedeme děti k prezentaci výsledků své práce prováděné individuálně i skupinově. Účast na soutěžích, výstavkách, v projektech</p> <p>Motivujeme k dalšímu vzdělávání a sebevzdělávání – pracovní uplatnění, trh práce, seberealizace, sebeuspokojení, sociální podpora</p> <p>Motivujeme a rozvíjíme vědomosti a dovednosti v praktické rovině prostřednictvím vycházek, výletů, exkurzí či besed</p>
2. Podněcovat děti k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů.	<p>Vedeme děti k hledání řešení problémových situací každodenního života v jejich konkrétní podobě. Veškeré činnosti vedeme v sepetí s realitou</p> <p>Aplikujeme střídavě formy, metody a prostředky, využíváme aktivizující metody práce. Vychovatel podporuje názor dítěte při všech činnostech</p> <p>Systematicky rozvíjíme rozumové dovednosti, vytváříme dostatek příležitostí pro získávání nových poznatků a zkušeností</p> <p>Podporujeme nápaditost a snahu o vytvoření různých způsobů řešení problémů</p> <p>Vychovatel vede děti k práci ve skupinách, k aktivní spoluúčasti na rozdělování rolí, přípravě řešení, realizaci i vyhodnocování práce</p> <p>Postupně zvyšujeme náročnost úkolů, hledáme nové řešení, vedeme k vytváření vlastních plánů a pracovních postupů</p> <p>Vychovatel vede děti k otevřenému vyjadřování k problémům skupiny, k navrhování společných řešení</p> <p>Podněcujeme vlastní rozhodování povzbuzováním, kladným hodnocením, podporou sebevědomí, sebevědomí</p> <p>Pozitivní atmosférou klidného přístupu, otevřenosti a přijímání dětí i s jejich chybami vytváříme prostor ke sdělování vlastních problémů</p> <p>Na konkrétních situacích vyvozujeme zaujetí vlastního postoje, vyslovení vlastního názoru, i pokud není shodný s většinou nebo obecným trendem. Učíme děti jednoduše, na konkrétním příkladu své názory a postoje obhájit</p> <p>Pomocí názorných ukázek, informací, prvků dramatizace rozpoznáváme a předcházíme nebezpečným situacím. Fixujeme správné jednání při ohrožení vlastní nebo jiné osoby</p>

Cíle výchovy	Způsob naplňování cílů ve výchově a v každodenním životě dětí v DD
<p>3. Vést děti k všestranné a účinné komunikace</p>	<p>Rozvíjíme dovednosti komunikace pro úspěšnost sociální integrace dětí Vytváříme dostatek prostoru pro komunikaci různými formami – ústní, písemnou, výtvarnými i technickými prostředky Používáme náhradní formy komunikace – piktogramy, AAK Používáním otevřených otázek vedeme děti důsledně od jednoslovných odpovědí k odpovědím celou větou Vedeme děti ke správné formulaci vět a otázek – na základě konkrétních příkladů, problémových úloh, činností Poskytujeme dostatek časového prostoru k vyjádření dítěte Dbáme na kooperaci při činnostech Nacvičujeme dialog, formulování a obhajování svého názoru. Vedeme děti k vyslechnutí názoru druhého Podněcujeme vyjadřování názorů v diskusních kruzích s tématy pro děti, která jsou aktuální, přiměřená, zajímavá a odrážejí každodenní život dětí ve škole, v dětském domově, ve volném čase Vedeme děti ke klidnému, věcnému řešení konfliktů Formou her a cvičení rozvíjíme neverbální komunikaci. Podporujeme práci ve skupině, komunikaci ve skupině V každodenních činnostech nacvičujeme používání technických informačních a komunikačních prostředků Pomocí dramatizace a modelových situací nacvičujeme pravidla komunikace v dětském kolektivu i mimo něj (s dospělými, na veřejnosti)</p>
<p>4. Rozvíjet u dětí schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastních i druhých</p>	<p>Určujeme a vedeme děti k dodržování jasných pravidel pro soužití v DD - práva, povinnosti, sankce Udržujeme atmosféru vstřícnosti, přátelství, otevřenosti a upevňujeme pocit vlastní jedinečnosti Konkrétně a přesně stanovujeme a objasňujeme, za co je dítě chváleno, káráno. Kladná i záporná hodnocení chování se snažíme uplatňovat bezprostředně po zhodnocené činnosti, projevu. Při diskusích a rozborech se učíme rozpoznávat a pojmenovávat vlastní chyby a nedostatky, upozorňujeme na chování narušující soužití v kolektivu Zařazujeme do výchovy prožitkové semináře, besedy, dlouhodobé projekty i aktuálně organizované akce k prevenci negativních jevů, rizik Rozvíjíme u dětí sociální chování - v rámci soutěží, výletů, kroužků, pomáháme dětem s těžším mentálním, nebo kombinovaným postižením Pomocí zprostředkování osobních kontaktů a prožitků vedeme dítě k maximální toleranci a pomoci k lidem nemocným, postiženým či jinak odlišným Posilujeme sebeúctu, prevence možností šikany, psychického i fyzického týrání ve škole i na DD Seznamujeme se i s prostředím mimo domov - divadlo, pobyty, koncerty, výlety, muzea, soutěže Spolupracujeme s Auxiliem, SP, SPMP, Handicap Seznamujeme děti s různými druhy činností, aby si vyzkoušely jejich náročnost a získaly povědomí o jejich důležitosti a získaly k lidem, provádějícím tyto činnosti, respekt Zapojujeme děti do různých činností a aktivit, snažíme se v nich vybudovat povědomí o tom, že nic není zcela samozřejmé (výroba darů a obdarování druhých lidí) Vyzdvihujeme a dáváme za příklad správné a vzorné chování a jednání</p>

Cíle výchovy	Způsob naplňování cílů ve výchově a v každodenním životě dětí v DD
<p>5. Připravit děti k tomu, aby se projevovali jako samostatné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti</p>	<p>Důsledně dodržujeme zásady chování a pravidla soužití daná řádem DD Vedeme děti k dodržování mravních hodnot a slušnému jednání. Přehráváme a vyhodnocujeme modelové a praktické situace pro pochopení pozitivních a negativních projevů chování. Učíme děti samostatně se rozhodovat a nést za svá rozhodnutí důsledky, své názory vyjadřovat vhodnou formou Snažíme se být dětem osobním příkladem Organizujeme tematické besedy a diskuse - využití samosprávy Nacvičujeme běžné životní situace - návštěva lékaře, nakupování, cestování hromadnou dopravou, pošta, knihovna Podporujeme zájmové volnočasové aktivity dětí v DD Podporujeme u dětí schopnost vyjádřit svá přání a tužby</p>
<p>6. Vytvářet u dětí potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a prožívání různých situací, rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, svému prostředí a přírodě</p>	<p>Vytváříme dostatek příležitostí k získání zkušeností v činnostech, které dětem přinášejí radost, uspokojení, zážitky Rozvíjíme citové vztahy k lidem, přírodě, kultuře Vedeme je k uvědomování si vlastních emocí, kultivujeme emoční projevy (s využitím vlastní tvůrčí činnosti a dramatické výchovy) při soutěžích a vystoupeních sportovního či kreativního charakteru při návštěvě divadla, kina, koncertů, výletů aj. Rozvíjíme a podporujeme v dětech důvěru k dospělému při orientování a řešení vlastních citových vztahů</p>
<p>7. Učit děti aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně zodpovědný</p>	<p>Vedeme děti k udržování čistoty v prostředí dětského domova, k spoluúčasti na jeho úpravě a údržbě Vedeme děti k zdravému stravovacímu a pitnému režimu Organizujeme denní režim ve prospěch dětí – časově i obsahově Zařazujeme do výchovné činnosti pohybové a relaxační přestávky, dostatečnou nabídku pohybových aktivit Respektujeme individuální rozdíly dětí, jednáme přátelsky a podporujeme pozitivní myšlení Dodržujeme kompenzační a hygienické přestávky mezi jednotlivými činnostmi.</p>
<p>8. Vést děti k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, společnému soužití s ostatními lidmi, respektu k jejich kulturním a duchovním hodnotám</p>	<p>Vedeme děti k solidaritě, pomoci nemocným, starým či jinak znevýhodněným osobám. Průběžně upozorňujeme a učíme děti všímavosti k negativním projevům ve společnosti Využíváme každodenních příležitostí k nacvičování a upevňování tolerantního chování Vedeme děti k vytváření podmínek pro adaptaci dětí z jiných kultur, sami jdeme dětem příkladem Vedeme děti k řešení konkrétních životních situací v každodenním životě pomocí principů demokracie Rozvíjíme schopnost řešení na skutečných situacích i modelových – využití prvků dramatické výchovy Využití Minimálního preventivního programu pro DD</p>

Cíle výchovy	Způsob naplňování cílů ve výchově a v každodenním životě dětí v DD
<p>9. Pomoc dětem poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci</p>	<p>Vedeme děti k ověřování svých schopností na konkrétních praktických činnostech</p> <p>Vedeme děti k pozitivnímu vztahu k výsledkům vlastní práce i práce ostatních přímou účastí na práci v domácnosti, výzdobě, reprezentaci a úpravách prostředí dětského domova a okolí</p> <p>Diferencujeme pracovní činnosti podle individuálních možností dětí (individuální schopnost, zručnost, úroveň motoriky i zdravotního handicapu)</p> <p>Rozšiřujeme pracovní dovednosti a komunikační schopnosti prací ve dvojici, skupině</p> <p>Vedeme děti k reálnému posouzení svých manuálních schopností</p> <p>Společně hodnotíme práci, podporujeme a chválíme i minimální pokroky</p> <p>Získáváme a postupně systematicky rozvíjíme u dětí základní pracovní návyky, dovednosti a postupy.</p> <p>Seznamujeme děti s prvky běžných domácích prací, základní názvosloví, používání elektrospotřebičů, běžných domácích řemeslných prací a nástrojů</p> <p>Volíme pracovní činnosti v kratších časových úsecích, časově náročnější dělíme na kratší úseky</p> <p>Průběžně vyhodnocujeme dílčí výsledky</p> <p>Podporujeme vytváření vlastních pracovních postupů, řešení situací</p> <p>Ve spolupráci se školou děti připravujeme na výběr dalšího povolání, uplatnění ve společnosti, spolupráce s institucemi</p> <p>Ve spolupráci se sociální pracovníci a s ohledem na přání a individuální potřeby dětí, zprostředkováváme pomoc při hledání jejich dalšího místa ve společnosti, umístění v následném zařízení</p> <p>Pořádáme exkurze v dalších zařízeních, výrobnách, chráněných dílnách, ústavech sociální péče pro maximální zvýšení možnosti dítěte pro rozhodování o svém dalším životě</p>

13.2 Výchovně vzdělávací strategie a kompetence SMR

Výchovné a vzdělávací strategie

Cíle výchovy	Způsob naplňování cílů ve výchově a v každodenním životě dětí v DD
<p>1. Umožnit dětem osvojit si strategii učení se a motivovat je k učení</p>	<p>Klademe důraz na individuální přístup k dítěti na základě jeho dosavadní úrovně, stupně postižení Snažíme se o přiměřenost požadavků, navození situace prožitku úspěchu Rozvíjíme dovednosti, vědomosti, postoje a způsoby rozhodování pomocí metod, které co nejvíce umožní přímou zkušenost na konkrétní úrovni Čerpáme z informačních zdrojů – literatura, tisk, internet a další multimediální zdroje Propojujeme získané dovednosti a vědomosti z běžného života, dětem zadáváme úkoly na praktických příkladech V každodenních činnostech si pravidelně a více způsoby ověřujeme osvojené poznatky a dovednosti. Motivujeme děti oceňováním sebemenšího úspěchu. Pozitivně hodnotíme to, co už dítě dokáže, zvládlo Zvládnutí zadaného úkolu hodnotíme pochvalou před kolektivem, případně kladným opatřením ve výchově, spoluspráva Společně hodnotíme, vedeme děti k sebehodnocení, poznávání vlastních možností, schopností, limitů Děti podněcujeme aktivizačními metodami práce, činnosti, hry, názornými demonstracemi Podporujeme samostatnost, organizaci vlastní činnosti, aktivity, tvořivosti, umožňujeme uplatnění vlastního úsudku Vedeme děti k prezentaci výsledků své práce – soutěže, výstavky, projekty, skupinové a individuální práce</p>
<p>2. Podněcovat děti k myšlení na podkladě názoru a k řešení problémů</p>	<p>Vyhledáváme rozbor, řešení problémových situací každodenního života v jejich konkrétní podobě Střídáme formy, metody a prostředky, využíváme aktivizující metody práce Systematicky rozvíjíme rozumové dovednosti, vytváříme dostatek příležitostí pro získávání nových poznatků a zkušeností Vychovatel vede děti k práci ve skupinách, k aktivní spoluúčasti na rozdělování rolí, přípravě řešení, realizaci i vyhodnocování práce Postupně zvyšujeme náročnost úkolů, hledáme nové řešení, vedeme k vytváření vlastních plánů a pracovních postupů Podněcujeme vlastní rozhodování povzbuzováním, kladným hodnocením, podporou sebevědomí, sebedůvěry Pozitivní atmosférou klidného přístupu, otevřenosti a přijímání dětí i s jejich chybami vytváříme prostor ke sdělování vlastních problémů Pomocí názorných ukázek a informací- rozpoznáváme a předcházíme nebezpečným situacím Dětem vytvořit dostatečný prostor k vyjádření vlastního názoru, řešení situace</p>

Cíle výchovy	Způsob naplňování cílů ve výchově a v každodenním životě dětí v DD
<p>3. Vést děti k všestranné a účinné komunikaci</p>	<p>Zdůrazňujeme rozvoj dovednosti komunikace - využití komunikačního deníku, PC (Skype, sociální sítě, email) pro úspěšnost sociální integrace dětí</p> <p>Používáme náhradní formy komunikace – piktogramy, komunikační tabulku, fotografie reálií</p> <p>Používáním otevřených otázek vedeme děti k odpovědi celou větou</p> <p>Poskytujeme dostatek časového prostoru k vyjádření dítěte</p> <p>Zařazujeme prvky kooperativní činnosti</p> <p>Procvičujeme formy a možnosti dialogu, formulování a obhajování svého názoru, vedeme děti k vyslechnutí názoru druhého</p> <p>Vedeme děti ke klidnému, věcnému řešení konfliktů</p> <p>Formou her a cvičení rozvíjíme verbální i neverbální komunikaci. Podporujeme práci a komunikaci ve skupině</p> <p>Pomocí modelových situací procvičujeme pravidla vystupování a komunikace i mimo dětský domov (na veřejnosti)</p>
<p>4. Rozvíjet u dětí schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastních i druhých</p>	<p>Vedeme děti k respektování základních pravidel pro soužití s dalšími dětmi na RS, rozvoji přátelství s dětmi ve škole, na internátě</p> <p>Udržíme atmosféru vstřícnosti, přátelství, otevřenosti a upevníme pocit vlastní jedinečnosti</p> <p>Konkrétně a přesně stanovujeme a objasňujeme, za co je dítě chváleno, káráno</p> <p>Formu ohodnocení uplatňujeme bezprostředně po vykonané činnosti</p> <p>chyby a nedostatky, upozorňujeme na chování narušující soužití v kolektivu DD</p> <p>Rozvíjíme u dětí sociální chování - v rámci soutěží, výletů, kroužků, pomáháme dětem s těžším mentálním, nebo kombinovaným postižením</p> <p>Klademe důraz na prevenci proti šikaně, psychického i fyzického týrání ve škole i na DD</p> <p>Seznamujeme se i s prostředím mimo domov - divadlo, pobyty, koncerty, výlety, muzea, soutěže</p> <p>Spolupracujeme s Auxiliem, SP, SPMP, Handicap</p>
<p>5. Připravovat děti k tomu, aby si uvědomovali svá práva a naplňovali své povinnosti</p>	<p>Důsledně dodržujeme zásady chování a pravidla soužití daná řádem DD</p> <p>Děti pravidelně seznamujeme s výší měsíčního kapesného, jeho vedení a možnosti využití (drobné nákupy, spojení na dražší věc)</p> <p>Organizujeme tematické besedy a diskuse - využíváme spolusprávy dětí</p> <p>Nacvičujeme běžné životní situace - návštěva lékaře, nakupování, cestování hromadnou dopravou, pošta, knihovna</p> <p>Podporujeme zájmové aktivity dětí v DD - třídění odpadu, drobné opravy, údržba vybavení domova, péče o společně obývané prostory</p>

Cíle výchovy	Způsob naplňování cílů ve výchově a v každodenním životě dětí v DD
<p>6. Vytvářet u dětí potřebu projevit pozitivní city v chování, jednání, prožívání životních situací, rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem k okolnímu prostředí i k přírodě</p>	<p>Vytváříme dostatek příležitostí k získání zkušeností v činnostech, které dětem přináší radost, uspokojení, zážitky Upevňujeme u dětí citové vazby k místu, kde žijí Vedeme děti k uvědomování si vlastních emocí (pozitivních i negativních), možnosti volby projevu v soukromí i na veřejnosti Podporujeme citové vazby dětí s rodinou, přáteli, vrstevníky Rozvíjíme a podporujeme v dětech důvěru k dospělému při orientování a řešení vlastních citových vztahů</p>
<p>7. Učit děti chránit vlastní zdraví i zdraví jiných</p>	<p>Vedeme děti k udržování čistoty v prostředí dětského domova, k spoluúčasti na jeho úpravě a údržbě Vychovatel vede děti k zdravému stravovacímu a pitnému režimu, předcházení k nadváze Organizujeme denní režim ve prospěch dětí Vychovatel zařazuje do výchovné činnosti pohybové a relaxační přestávky, využití tanečních aktivit a jógu Respektujeme individuální rozdíly dětí, jednáme přátelsky a podporujeme pozitivní myšlení Předáváme dětem informace z oblasti zdravé výživy a zdravého životního stylu</p>
<p>8. Vést děti k ohleduplnosti k jiným lidem a učit je žít společně s ostatními lidmi</p>	<p>Výchova dětí k solidaritě, pomoci nemocným, starým či jinak znevýhodněným osobám Průběžně upozorňujeme na negativní projevy ve společnosti Využívání každodenních příležitostí k nacvičování a upevňování tolerantního chování Vytváření podmínek pro adaptaci dětí z jiných kultur Řešení na skutečných i modelových situacích – využití prvků dramatické výchovy Využití Minimálního preventivního programu</p>

Cíle výchovy	Způsob naplňování cílů ve výchově a v každodenním životě dětí v DD
<p>9. Pomáhat dětem, aby poznávali své schopnosti a možnosti a využívali je v osobním i pracovním životě</p>	<p>Vedeme děti k ověřování svých schopností na konkrétních praktických činnostech</p> <p>Vedeme děti k pozitivnímu vztahu k výsledkům vlastní práce i práce ostatních přímou účastí na práci v domácnosti, výzdobě, reprezentaci a úpravách prostředí dětského domova a okolí</p> <p>Diferencujeme pracovní činnosti podle individuálních možností dětí (individuální schopnost, zručnost, úroveň motoriky i zdravotního handicapu)</p> <p>Rozšiřujeme pracovní dovednosti a komunikační schopnosti prací ve dvojici, skupině</p> <p>Vedeme děti k reálnému posouzení vlastních svých manuálních schopností</p> <p>Společně hodnotíme práci, podporujeme i chválíme i minimální pokroky</p> <p>Získáváme a postupně systematicky rozvíjíme u dětí základní pracovní návyky, dovednosti a postupy</p> <p>Seznamujeme děti s prvky běžných domácích prací, základní názvosloví, používání elektrospotřebičů, běžných domácích řemeslných prací a nástrojů</p> <p>Volíme pracovní činnosti v kratších časových úsecích</p> <p>Průběžně vyhodnocujeme dílčí výsledky</p> <p>Ve spolupráci se školou děti připravujeme na možnosti dalšího uplatnění ve společnosti</p> <p>Ve spolupráci se sociální pracovníci a s ohledem na přání a individuální potřeby dětí řešíme umístění v následném zařízení po dokončení školní docházky, umožňujeme návštěvy zařízení pro maximální možné rozhodování dítěte o svém dalším životě</p> <p>Pořádáme exkurze v dalších zařízeních, chráněných dílnách, domech pro zdravotně postižené, pro maximální možné samostatné rozhodování dítěte o svém dalším životě</p> <p>Pravidelně se informujeme o exkurzích, návštěvách v chráněných dílnách, které pořádá škola</p>

13.3 Výchovně vzdělávací strategie a kompetence TMR

Výchovné a vzdělávací strategie

Cíle výchovy	Způsob naplňování cílů ve výchově a v každodenním životě dětí v DD
1. Osvojit si základní hygienické návyky a činnosti týkající se sebeobsluhy	<p>Děti jsou vedeny k základním hygienickým návykům a sebeobslužným dovednostem, v co možná nejvyšší možné míře úměrné jejich schopnostem</p> <p>Pomocí nejrůznějších technik se snažíme o nejvyšší možnou míru rozvoje motorických schopností</p> <p>Děti jsou vedeny k získávání základních manuálních zručností a pracovních dovedností - s dopomocí</p> <p>Důraz je klade na samostatné vykonávání osobní hygieny a používání hygienických prostředků, určených k dané činnosti (mýdlo, šampón aj.)</p> <p>Při stravování vedeme k dětem především k čistému stolování, správnému posedu a úchopu příboru</p> <p>Vedeme děti k udržování pořádku ve svých věcech, na šatně a koupelnách</p>
2. Rozvíjet pohyblivost dětí a snažit se o dosažení co nejvyšší možné míry jejich samostatnosti a orientace ve vztazích k okolí	<p>Rozvíjíme u dětí vnímání prožitků z pohybové činnosti</p> <p>Rozvíjíme citové vztahy k lidem, k přírodě a ke kultuře</p> <p>Rozvíjíme dětem hybnosti pomocí aktivního i pasivního cvičení, při kterém je využito individuálních pohybových schopností a dovedností dítěte</p> <p>Zařazujeme do činností běžného dne sportovní aktivity podporující zdraví, rozvíjení hybnosti a správného fungování organismu</p> <p>Snažíme se o zmírnění, částečné omezení či úplné odstranění mimovolných pohybů a nežádoucích projevů pomocí stimulací jednotlivých svalových skupin za doprovodu slovního upozornění na nežádoucí vykonávanou činnost</p> <p>Učíme děti znát osoby ze svého nejbližšího okolí</p>
3. Vést děti k rozvíjení komunikačních dovedností využíváním systémů alternativní a augmentativní komunikace	<p>Rozvíjíme u dětí reakce na hlas a intonaci dospělé osoby</p> <p>Rozvíjíme u dětí správné formy dýchání pomocí jednoduchých cvičení, hudebních foukacích nástrojů a her s bublifukem</p> <p>Využíváme speciální techniky pro rozvoj verbálních a neverbálních komunikačních schopností - komunikační deníky, piktogramy</p> <p>Rozvíjíme schopnost dítěte reagovat na své jméno, znát jména ostatních dětí ve skupině, tet a strejdů</p> <p>Rozvíjíme u dětí reakce na jednoduché pokyny</p> <p>Používáme náhradní formy alternativní a augmentativní komunikace</p> <p>Vedeme děti k vyjádření souhlasu či nesouhlasu, k vyjádření svých potřeb, přání, pocitů a nálad pomocí verbálních a neverbálních forem komunikace</p> <p>Učíme děti pozdravit a poděkovat verbálně nebo gesty</p> <p>Učíme děti správně reagovat na pozdrav a rozlišovat (Ahoj, Dobrý den)</p> <p>Formou her a cvičení rozvíjíme neverbální komunikaci. Podporujeme práci a komunikaci ve skupině</p> <p>Snažíme se o navození přátelské atmosféry, odstranění bariér nepochopení a nežádoucích projevů v komunikaci mezi dětmi</p>

Cíle výchovy	Způsob naplňování cílů ve výchově a v každodenním životě dětí v DD
<p>4. Rozvíjet u dětí schopnost spolupracovat s blízkými osobami a vykonávat jednoduché úkony</p>	<p>Dětem jsou dána zřejmá, jasná a pochopitelná pravidla a jsou vedeny k jejich respektování Konkrétně a přesně stanovujeme, za co je dítě chváleno, nebo káráno. Kladná i záporná hodnocení uplatňujeme bezprostředně po zhodnocené činnosti nebo projevu. Další forma hodnocení probíhá po ukončení dne, shrnutí projevů a činností dětí za celý den a vyhodnocení. Učíme děti základům stolování, drobným pracím v kuchyni - příprava stolů, skládání nádobí do myčky a z myčky Udržujeme přátelskou atmosféru, pomocí kladného hodnocení dětí se snažíme upevňovat správné projevy chování a upevňovat žádané návyky Vedeme děti k podílení se na jednoduchých praktických činnostech Zábavnou formou se snažíme u dětí projevit zájem o danou činnost a motivovat je k samostatné práci Rozdělením dětí do jednotlivých pracovních skupin se u nich snažíme o společnou spolupráci, ohleduplnost a pomoc druhým Hodnocení dětí a sebehodnocení probíhá po ukončení dne na každé RS</p>
<p>5. Vést děti k vytváření pozitivních vztahů k ostatním dětem a k začlenění do kolektivu</p>	<p>Vytváříme dostatek příležitostí k získání zkušeností v činnostech, které dětem přináší radost a pozitivní zážitky Vychovatel vede děti při činnostech ke spolupráci a vzájemné pomoci Vedeme děti k utváření pozitivních vztahů s ostatními dětmi v DD a osobami ve svém blízkém okolí Využíváme každodenní příležitosti k nacvičování a upevňování tolerantního chování Využíváme minimální preventivní program</p>
<p>6. Připravovat děti k tomu, aby se projevovali jako samostatné osobnosti</p>	<p>Podporujeme a rozvíjíme zájmové aktivity dětí v DD - možnost výzdoby pokojů dle vlastního zájmu, společná výzdoba obývacího pokoje, péče o květiny v budově i na zahradě Vedeme děti k dodržování základních mravních hodnot a slušného chování K upevňování samostatnosti osobnosti dítěte využíváme běžné životní situace - návštěva divadla, kina, nakupování, cestování hromadnou dopravou, návštěva pošty aj. Dáváme především takové úkoly, které jsou děti schopny s dostatečným úsilím zvládnout a tím si vytvářejí jisté sebevědomí a kladný postoj a zájem o vykonávanou činnost</p>

Cíle výchovy	Způsob naplňování cílů ve výchově a v každodenním životě dětí v DD
<p>7. Vytvářet u dětí potřebu projevovat pozitivní city</p> <p>8. Rozvíjet pozornost, vnímavost a poznání</p>	<p>Rozvíjíme u dětí citové vztahy k lidem, k přírodě, ke kultuře Učíme děti adekvátně ovládat své pocity, upozornit na zdravotní potíže Vedeme děti k uvědomování si a vyjadřování vlastních emocí, kultivujeme emoční projevy - dramatická výchova, společná tvůrčí činnost, soutěže, návštěvy divadla, kina, lázní, vystoupení na veřejnosti Korigujeme nežádoucí citové projevy vůči cizím lidem a veřejnosti</p> <p>Rozvíjíme směrovou a prostorovou orientaci na RS, v budově DD a jejím okolí Vedeme děti k orientaci v časovém režimu dne - ráno, odpoledne, večer pomocí piktogramů Učíme děti vnímat a reagovat na smyslové podněty Učíme děti poznávat předměty základní denní potřeby, předměty užívané v DD Snažíme se o rozvoj kladného vztahu k přírodě a ke svým blízkým</p>

14. Výchovně vzdělávací oblasti

14.1 Výchovně vzdělávací oblasti LMR 3-6

14.1.1 Dítě a jeho psychika

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních)
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- práce s komunikačním deníkem, jednoduchými obrázky (vyjádření pocitů a zájmů)
- naučit se z paměti krátké texty, básničky, umět popsat situaci, zážitek, předměty, části těla
- umět pojmenovat většinu toho, čím je dítě obklopeno
- umět vést rozhovor na dané téma (zvířátka, počasí, rodina, roční období)
- umět se radovat ze společně připravovaných akcí
- chápat sounáležitost ke skupině lidí, vztahy mezi kamarády
- znát jména všech dětí z DD a správně oslovovat dospělé osoby (teta, strejda)

14.1.2 Dítě a jeho svět

- zvládat orientaci ve známém prostředí (domov, zahrada, školka ...)
- zvládat běžné denní činnosti – sebeobslužné dovednosti, hygienické návyky
- chovat se adekvátně na veřejnosti i doma
- uvědomovat si možné nebezpečí ve svém okolí, vědět jak se mu vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit
- uvědomovat si (sledovat, popsat, pojmenovat) probíhající změny v přírodě během ročních období i ve svém okolí, poznat zvířata na obrázku i podle zvuku, poznat rostliny v přírodě
- uvědomovat si (rozlišovat) rozdíly mezi lidmi (barva pleti, pohlaví ...)
- adekvátně reagovat na probíhající změny ve svém okolí (změna teploty venku – adekvátně se obléci
- zvládat základní pravidla při pobytu v přírodě, základní silniční pravidla (nevyhazovat odpadky, neničit), znát význam a důvod těchto pravidel
- znát aktivity vhodné pro rozvoj zdraví, rozlišovat a eliminovat aktivity poškozující zdraví
- umět pečovat o své okolí v základních dovednostech (uklízet po sobě společné prostory i vlastní pokoj, dbát o pořádek a čistotu, zalévat květiny, drobné práce na zahradě)

14.1.3 Dítě a ten druhý

- zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi
- vytvářet přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
- zvládat drobné domácí práce; základní úklid na ložnici (vysávání, utírání prachu, úklid hraček)
- sezonní činnosti na zahradě – hrabání, zalévání, zametání
- za pomoci AP zvládat převlékání ložního prádla
- zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami
- vkládání drobného prádla do pračky, věšení a třídění ponožek dle barvy
- pozná tradiční druhy řemesel (kuchař, uklízečka, údržbář...)
- poznat základní kuchyňské vybavení a orientovat se v kuchyni
- práce s modelovací hmotou – vytvořit jednoduché výrobky
- dodržovat základní bezpečnostní a hygienické pravidla při práci
- poznat, rozlišit a umět použít základní pracovní nářadí a náčiní
- používat, rozlišovat a pojmenovávat základní hygienické pomůcky

14.1.4 Dítě a jeho tělo

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů)
- ovládat koordinaci ruky a oka a jemnou motoriku (zacházet např. s grafickým materiálem, s tužkou, barvami)
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě, vytváření zdravých životních návyků a postojů, uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky, ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj hrubé motoriky (lokomoční i nelokomoční aktivity): různé druhy chůze, běhu, poskoků, lezení, tanečních kroků, změny poloh, prvky jógy, manipulace s míčem, prvky akrobatických dovedností, činnosti zaměřené na koordinaci pohybů a na orientaci ve schématu vlastního těla
- rozvoj jemné motoriky: aktivity zaměřené na cvičení přiměřené svalové síly, svalového tonusu, cvičení plynulosti, ladnosti pohybu při manipulačních činnostech s různými předměty, nástroji, materiálem, grafomotorická a vizuomotorická cvičení
- rozvoj oromotoriky: cvičení mluvidel, artikulační cvičení, jazykolamy – zvládnout vyjádřit své pocity a potřeby, poprosit, požádat, poděkovat atd.
- zvládání sebeobsluhy v oblasti oblékání, stolování, osobní hygieny, úklidu hraček a pomůcek, úpravy prostředí

14.1.5 Dítě a společnost

- uvést dítě do společenství ostatních lidí, do života v lidské společnosti i do světa kultury a umění
- osvojit si potřebné dovednosti, návyky, postoje, přijmout základní všeobecně uznávané společenské, morální a estetické hodnoty
- podílet se na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí
- Zachycovat skutečnosti ze svého prostředí, okolí a vyjadřovat své představy a dovednosti, vnímat umělecké a kulturní podněty a hodnotit je.
- Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví člověka, prostředí podporovat a které je mohou poškozovat
- rozvíjet kladný vztah k hudbě, rozvíjet schopnost soustředit se na poslech hudby
- zvládat jednoduchá rytmická cvičení; vnímání rytmu, samostatná rytmizace, rytmizace říkadel, využití hry na tělo a Orffova instrumentáře
- rozlišovat zvuky hudebních nástrojů
- aktivní návštěva výchovných koncertů, hudebních produkcí
- rozvíjet hudebně pohybové základy, pohyb dle rytmického doprovodu, zařazovat jednoduchá taneční cvičení a pohybové hry
- vnímat základní vztahy mezi barvami, pracovat s barevnými kontrasty, rozlišovat širokou škálu barev
- zvládat základní dovednosti pro práci na ploše, zařazovat kresbu a malbu, souhra oka a ruky, správný úchop tužky
- zvládat základní dovednosti pro práci v prostoru, zařazovat modelování, tvarování, stříhání, lepení, práci s textiliemi a přírodními materiály
- využití různorodých tradičních i netradičních materiálů a jejich kombinací, využití netradičních výtvarných technik
- využití loutek, maňásků, prstového divadla – improvizace, řízená hra
- účast v kroužcích MŠ i v ostatních v rámci dětského domova – hudebně-dramatický, muzikoterapie, country, arteterapie

14.2 Výchovně vzdělávací oblasti SMR-TMR 3-6

14.2.1 Dítě a jeho psychika

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění – zvládání jednoduchých pojmů a pokynů) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování – návaznost na práci logopedky a využití komunikačního deníku)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních)
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické) – přiměřenou formou, s dopomocí
- práce s komunikačním deníkem, jednoduchými obrázky (vyjádření pocitů a zájmů)
- rozvoj rytmizace jednoduchých slov formou vytleskávání
- umět poznat část toho, čím je dítě obklopeno (prostory a předměty DD), cítit se bezpečně v prostředí DD
- formou otázek vést jednoduchý rozhovor
- umět se radovat ze společně připravovaných akcí
- projevování libých a nelibých pocitů při určitých situacích
- znát jména všech dětí z DD, oslovení (vyjádření pomocí gestikulace – ukázat na ně)

14.2.2 Dítě a jeho svět

- zvládat základní orientaci v budově domova a na zahradě (vědět kde je vlastní pokoj, WC, šatna, kuchyň), zvládnout základní pokyny směrové orientace
- zvládat základní sebeobslužné dovednosti (obléci se s pomocí) a hygienické návyky (jít na WC, umýt si ruce)
- chovat se adekvátně na veřejnosti i doma
- vnímat možné nebezpečí ve svém okolí (nehladit cizí psy, nelézt na vysoké nestabilní předměty ...)
- vnímat probíhající změny v přírodě během ročních období, rozlišit zvíře, rostliny, předmět,
- vnímat rozdíly mezi lidmi (barva pleti, pohlaví ...)
- reagovat na probíhající změny ve svém okolí (změna teploty venku, déšť)
- zvládnout základní pravidla při pobytu v přírodě a základní silniční pravidla (nevyhazovat odpadky, neničit přírodu)
- umět reagovat na pokyny dospělých při úklidu společných prostor domova, svého pokoje i zahrady

14.2.3 Dítě a ten druhý

- vytvářet na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
- zvládat drobné domácí práce - základní úklid na ložnici (úklid hraček, udržovat pořádek ve svých věcech)
- zvládat převlékání ložního prádla – s pomocí
- zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami
- vkládání drobného prádla do pračky, věšení a třídění ponožek dle barvy
- poznat tradiční druhy řemesel (kuchař, uklízečka, údržbář...)
- poznat základní kuchyňské vybavení a orientovat se v kuchyni
- práce s modelovací hmotou – hnětení, ubírání a přidávání hmoty
- dodržovat základní bezpečnostní a hygienické pravidla při práci
- seznamovat se s vybavením kuchyně, znalost jednotlivých základních pomůcek užívaných běžně při stolování, dodržování bezpečnosti
- zvládat svlékání a oblékání oděvu – podle potřeby s dopomocí
- zvládat obouvání a zouvání bot a jejich ukládání na místo – bez zavazování

14.2.4 Dítě a jeho tělo

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat libé a nelibé tóny, zrakově rozlišovat známé předměty denní potřeby)
- ovládat koordinaci ruky a oka a jemnou motoriku (např. přesun drobných věcí z košíku do košíku aj.)
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví (dokázat lokalizovat bolest; rozlišovat chlad a teplo; rozlišit příjemné od nepříjemného), vytváření zdravých životních návyků a postojů, uvědomění si vlastního těla
- rozvoj hrubé motoriky - zaměřena na stimulaci a podporu růstu neurosvalového vývoje dítěte, na podporu jeho fyzické pohody, zlepšení tělesné zdatnosti i pohybové zdravotní kultury (pomocí činností zaměřených na poznávání lidského těla včetně jeho částí, využívání smyslů – multisenzoriální poznávání, snoezellen)
- rozvoj jemné motoriky: aktivity zaměřené na cvičení přiměřené svalové síly, svalového tonusu, cvičení plynulosti, ladnosti pohybu při manipulačních činnostech s různými předměty, nástroji, materiálem, grafomotorická a vizuomotorická cvičení
- zvládání sebeobsluhy (s dohledem či dopomocí) v oblasti oblékání, stolování, osobní hygieny, úklidu hraček a pomůcek, úpravy prostředí
- rozvoj oromotoriky: cvičení mluvidel, artikulační cvičení, dechová cvičení – zvládnout vyjádřit své pocity a potřeby, poprosit, požádat, poděkovat atd. – slovně, gesty nebo pomocí komunikačních obrázků

14.2.5 Dítě a společnost

- přiměřenou formou uvést dítě do společenství ostatních lidí, do života v lidské společnosti i do světa kultury a umění, využití prvků AAK Komunikace
- osvojit si potřebné dovednosti, návyky, postoje, přijmout základní všeobecně přijímané normy správného chování
- podílet se na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí
- rozvíjet kladný vztah k hudbě, rozvíjet schopnost soustředit se na poslech hudby
- zvládat jednoduchá rytmická cvičení; vnímání rytmu, využití říkadel, radost z pohybu
- využití loutek, maňásků, prstového divadla – improvizace, řízená hra, vyjádření pocitů
- aktivní návštěva výchovných koncertů, hudebních produkcí, spontánní tanec
- využití různorodých tradičních i netradičních materiálů a jejich kombinací, využití netradičních výtvarných technik
- účast v kroužcích MŠ i v ostatních v rámci dětského domova – hudebně-dramatický, muzikoterapie, country, arteterapie

14.3 Výchovně vzdělávací oblasti LMR 6-12

14.3.1 Člověk a komunikace

- reagovat na oslovení jménem; znát své jméno, oslovovat jménem kamarády, správně titulovat dospělé osoby, pracovníky
- uspokojet základní životní potřeby; sdělit své pocity a přání (verbálně)
- vnímat svoji osobu prostřednictvím svého těla, pojmenovat jednotlivé části svého těla, umět sdělit a lokalizovat bolest, tělesné obtíže
- dokázat vyjádřit souhlas i nesouhlas, vyjádření svého názoru (verbálně)
- umět pozdravit, poděkovat, požádat, vyřídit jednoduchý vzkaz (verbálně)
- oslovit jménem (verbálně), navazovat kontakt a adekvátně reagovat na druhé
- orientovat se ve vztazích k nejbližšímu prostředí; rozlišovat osoby dle pohlaví (chlapec/dívka, muž/žena), věku (dítě/dospělý) a sociální role (žák/pedagog), rozlišovat komu tykat, vykat
- samostatně se orientovat se v nejbližším prostředí; vnímat prostor, rozlišovat nahore/dole, před/za/vedle
- orientovat se v časových úsecích dne, týdne, roku; vnímat základní časové vztahy teď/dnes/včera/zítřka - samostatná, dobrá časová orientace

- koncentrovat se na určitou činnost
- poznat grafickou podobu hůlkového písma, základní škála písmen ve svém jméně /podpis kapesného/
- rozvíjení slovní zásoby pomocí reálných předmětů, obrázků, fotografií, piktogramů
- podporovat verbální komunikaci, rozvoj aktivní slovní zásoby – využívání moderních technologií jako je PC, tablet, mobil
- využívat v co největší míře mluvený projev
- využívat jednoduché a spontánní tematické hovory, aktivní zapojení do rozhovorů a diskuzí
- komunikační počítačové hry a programy – využívání moderních technologií – interaktivní tabule

14.3.2 Člověk a jeho svět

- poznat, řadit, skládat a třídit předměty dle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti – námětové hry
- diferencovat barvy, pojmenovat základní barevnou škálu
- rozvíjet manipulaci s předměty, úchopy předmětů různých tvarů a velikostí
- poznat známé předměty podle hmatu, bez využití zraku
- poznat hmatem velikost, tvar a povrch předmětů
- třídit obrázky, rozeznat reálné a vyobrazené předměty – s návodem
- procvičovat soustředěné zrakové vnímání, koordinaci ruky a oka pomocí her, stavebnic
- poznat, rozlišit, určit a napodobit různé zvuky /podle směru, délky, intenzity/
- poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky a hlasy zvířat dle zvukové nahrávky
- rozlišovat zvuky spojené s denním životem a nebát se nepříjemných zvuků/bouřka/
- rozlišovat jednotlivé chutě potravin, ovoce, zeleniny, nápojů – ochutnávka, využití v praxi - vaření
- rozlišovat a vyjádřit (verbálně) libé a nelibé chutě
- rozlišovat jednotlivé vůně a pachy
- vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci ve známém prostoru
- orientovat se ve svém nejbližším okolí
- rozeznat roční období dle základních znaků - umět poznat základní charakteristické znaky jednotlivých ročních období, využití komunikačního deníku
- rozšiřovat znalosti při výletech, kulturních akcí - aktivně x pasivně

14.3.3 Člověk a svět práce

1. Sebeobsluha

- zvládnutí základních sebeobslužných činností
- zvládat svlékání a oblékání oděvu
- zvládat skládání a ukládání oděvu, třídění špinavého a čistého prádla
- zvládat obouvání a zouvání bot, rozlišit pravá x levá bota
- zvládat zapínání knoflíků, zipu, suchého zipu, šněrování bot

2. Hygiena

- základní hygienické návyky – mytí rukou, použití WC, čištění zubů- správné opláchnutí kartáčku, uzavírání pasty, uložení na místo
- zvládat osobní hygieny při sprchování, manipulace se sprchou, regulace vody, rozlišení teplá/studená voda, rozeznání jednotlivých částí těla
- zvládat zvýšenou hygienu u dívek/menstruace/
- používat, rozlišovat a pojmenovávat základní hygienické pomůcky

3. Stolování

- nácvik samostatného stolování, příprava nádobí, příborů, rozlévání nápojů
- zvládat správnou manipulaci s příborem – rozlišování správného úchopu (levá x pravá)
- udržovat klid a čistotu při stolování, správný posed při jídle, vytváření příjemné atmosféry
- příprava jednoduchých pokrmů – se slovní dopomocí/samostatně
- rozvíjení znalosti vybavení kuchyně, práce s myčkou, dodržování bezpečnosti, obsluha elektrických přístrojů v kuchyni

4. Pracovní činnosti

- zvládat drobné domácí práce; základní úklid, vysávání, utírání prachu, praní drobného prádla, rovnání předmětů, úklid hraček
- udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí
- zvládat převlékání ložního prádla
- příprava školního a domácího oblečení, úklid špinavého prádla
- péče o květiny na pokojích, v prostorách instituce
- sezonní činnosti na zahradě – hrabání, zalévání, zametání
- ukládání čistého prádla z prádelny do svých skříní

14.3.4 Člověk a zdraví

- prevence zdraví - stravování, výživa, vitaminy, správně se oblékat
- motivace k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám, pravidelný pohybový režim
- reagovat na pokyny k dané pohybové činnosti, respektovat kolektiv
- rozvíjet motoriku, rovnováhu a koordinaci pohybů s přihlédnutím ke specifitě postižení
- individuálně rozvíjet rytmické cítění dle možností a schopností dítěte
- uplatňovat správné držení těla v různých polohách – cvičení zaměřené na prvky jógy, cvičení na gymnastických míčích
- uplatňovat zásady správného dýchání, zařazovat dechová cvičení
- zvládat uvolnění a zklidnění organismu při relaxačních cvičeních
- posilování koncentrace, odreagování napětí a překonávání únavy
- zvládat základní manipulaci s míčem a drobným sportovním náčiním
- zvládat pohyb v terénu při pobytu v přírodě a vycházkách
- sezonní činnosti v závislosti na roční období
- zvládat plavání za pomoci různých pomůcek, rozvíjet základní plavecké dovednosti – pravidelné plavání v městských lázních/dechová cvičení, jak se správně chovat ve vodě/
- rozlišovat (verbálně) a vybírat si mezi oblíbenou / neoblíbenou sportovní činností
- škola v přírodě, pobyt na horách, u moře, dětské tábory, prázdninové pobyty, pobyt v lázních
- účast dětí na sportovních soutěžích a olympiádách

14.3.5 Umění a kultura

- rozvíjet kladný vztah k hudbě, rozvíjet schopnost soustředit se na poslech hudby
- rozlišovat (verbálně) a vybírat si mezi oblíbenou – neoblíbenou hudbou
- zvládat správnou intonaci a melodii, zařazovat intonační a melodická cvičení
- zvládat jednoduchá rytmická cvičení; vnímání rytmu, samostatná rytmizace, rytmizace říkadel, využití hry na tělo a Orffova instrumentáře
- rozlišovat zvuky hudebních nástrojů
- poznávat, rozlišovat a napodobovat různé hudební i nehudební zvuky
- rozvíjet zpěv; zařazovat jednoduché písně
- rozvíjet hudebně pohybové základy, pohyb dle rytmického doprovodu, zařazovat jednoduchá taneční cvičení a pohybové hry, zapojovat mladších dětí do společných hudebně pohybových činností se staršími dětmi (napodobování)
- vnímat základní vztahy mezi barvami, pracovat s barevnými kontrasty, rozlišovat širokou škálu barev
- zvládat základní dovednosti pro práci na ploše, zařazovat kresbu a malbu, souhra oka a ruky, správný úchop tužky, štětce, křídly, fixu
- zvládat základní dovednosti pro práci v prostoru, zařazovat modelování, tvarování, stříhání, lepení, práci s textiliemi a přírodními materiály
- využití různorodých tradičních i netradičních materiálů a jejich kombinací, využití netradičních výtvarných technik
- uplatňovat vlastní fantazii a představivost

- rozvíjet schopnost vyjádřit vlastní vjemy, zkušenosti, představy, emoce a pocity
- účast na kulturních akcích – aktivně, pasivně
- účast ve volnočasových aktivitách hudebně - dramatických, muzikoterapie
- využití loutek, maňásků, prstového divadla – improvizace, řízená hra
- návštěva výstav, koncertů, divadla, knihovny

14.4 Výchovně vzdělávací oblasti SMR 6-12

14.4.1 Člověk a komunikace

- reagovat na oslovení jménem; znát své jméno
- sdělit své pocity, přání a potřeby (verbálně/nonverbálně)
- vnímat svoji osobu prostřednictvím svého těla pojmenovat jednotlivé části těla, umět lokalizovat bolest či tělesné obtíže
- dokázat vyjádřit souhlas i nesouhlas (verbálně/nonverbálně/
- umět pozdravit, poděkovat, požádat (verbálně/nonverbálně)
- znát rodinné příslušníky, členy rodinných skupin a její pedagogické pracovníky a další osoby ze svého blízkého okolí, dle schopností je oslovovat
- podle možností a schopností navazovat kontakt a adekvátně reagovat na druhé, vědět jak se chovat při setkání s neznámými lidmi, osobní bezpečnost
- dbát na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání
- chápat obsah krátkých vět
- odpovídat na otázky slovem, větou
- tvořit jednoduché věty – verbálně, gesty nebo s pomocí AAK
- dokázat se koncentrovat na poslech krátkých pohádek a příběhů
- umět reprodukovat krátký text podle obrázků a návodných otázek
- reprodukovat jednoduché říkanky a básničky
- popsat jednoduché obrázky, osoby, předměty podle reálu za pomoci doprovodných otázek
- vyprávět zhlédnutý filmový nebo divadelní příběh podle návodných otázek
- orientovat se ve vztazích k osobám v nejbližším prostředí, rozlišovat osoby dle pohlaví, věku (chlapec -dívka, muž-žena, dítě-dospělý)
- využívat jednoduché a spontánní tematické hovory, vyjádření pocitů, zážitků, přání
- komunikační počítačové hry a programy – s dopomocí

14.4.2 Člověk a jeho svět

- poznat, řadit, skládat a třídit předměty dle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti
- rozvíjet manipulaci s předměty, úchopy předmětů různých tvarů a velikostí
- poznat známé předměty podle hmatu
- poznat a třídit předměty hmatem dle velikosti, tvaru a druhu povrchu
- poznat a pojmenovat předměty denní potřeby, předměty ze svého nejbližšího okolí, ovoce, zelenina aj.
- třídit obrázky, rozeznat reálné a vyobrazené předměty
- procvičovat soustředěné zrakové vnímání –koordinace ruka-oko, nápodoba pohybů, s dopomocí
- poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky spojené s denním životem, určit směr zvuku
- poznat, rozlišit a napodobit zvuky a hlasy zvířat
- poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí
- nebát se nepříjemných zvuků/bouřka/
- rozlišovat jednotlivé chutě potravin, ovoce, zeleniny, nápojů – ochutnávka/využití v praxi/
- umět vyjádřit (verbálně/nonverbálně) libé a nelibé chutě
- rozlišovat pojem vůně a pachy
- poznat nejběžnější předměty podle jejich vůně
- vnímat prostor, zvládat směrovou orientaci ve známém prostoru

- orientovat se ve svém nejbližším okolí rodinné skupiny, domova
- zvládat základní pokyny směrové orientace – běž tam, tam je to, vezmi to a dones to ...; vpravo x vlevo; dole x nahore
- znát název obce, ve které žiji
- zvládnout orientaci v okolí svého bydliště, v budově domova, školy a jejím okolí
- zvládnout dodržet základní pravidla silničního provozu pro chodce
- orientovat se v časových úsecích dne, znát dny v týdnu, roční období dle základních znaků, popsat viditelné proměny v přírodě – s nápovědou
- znát, pojmenovat, rozlišovat a popsat základní informace o přírodě – počasí, rostliny, zvířata, negativní vlivy, zásady pobytu v přírodě
- rozšiřovat znalosti při výletech, návštěvách výstav a jiných kulturních aktivitách; dokázat tyto znalosti reprodukovat
- dodržovat pravidla pro soužití v rodinné skupině, v domově, ve škole, mezi kamarády
- projevovat toleranci k odlišnostem druhých lidí
- rozpoznat ve svém okolí nevhodné jednání a chování lidí, osobní bezpečnost, špatné předměty, události v životě,
- reagovat na pokyny dospělých při mimořádných událostech

14.4.3 Člověk a svět práce

1. Sebeobsluha

- zvládat základní sebeobslužné činnosti
- zvládat svlékání a oblékání oděvu
- zvládat skládání a ukládání oděvu, třídění špinavého a čistého prádla – s dohledem
- zvládat obouvání a zouvání bot, rozlišovat pravá x levá bota
- zvládat zapínání knoflíků, suchého zipu
- zvládat běžnou údržbu oděvu a obuvi
- pečovat o své tělo, svůj zevnějšek i své osobní věci

2. Hygiena

- zvládat základní hygienické návyky – mytí rukou, použití WC, čištění zubů- s dohledem, správné opláchnutí kartáčku, uzavření pasty, uložení na místo
- zvládat sprchování – manipulace se sprchou, tělovým mýdlem, šampónem; umět rozlišit teplou a studenou vodu, umět si nastavit vyhovující teplotu vody ke sprchování
- používat, rozlišovat a pojmenovávat základní hygienické pomůcky

3. Stolování

- zvládat samostatné stolování
- zvládat manipulaci s příborem
- udržovat klid a čistotu při stolování
- zvládat přípravu nádobí ke stolování
- zvládat drobné úklidové práce - úklid nádobí, úklid stolu po stolování, myčka
- orientovat se v základním vybavení a rozmístění kuchyně
- zvládat jednoduché pracovní činnosti při přípravě pokrmů, estetika stolování - s vedením
- zvládat manipulaci se základním vybavením kuchyně a kuchyňskými spotřebiči
- dodržovat bezpečnost při práci a při běžném pohybu v kuchyni
- zvládnout uložení základních potravin

4. Pracovní činnosti

- zvládat drobné domácí práce, vysávání, utírání prachu, rovnání předmětů, úklid hraček s dohledem
- udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí
- zvládat převlékání ložního prádla
- příprava školního a domácího oblečení – s dohledem
- pěstovat, ošetřovat a pečovat o květiny na pokojích, v prostorách instituce - s dohledem
- sezonní činnosti na zahradě – hrabání, zalévání, zametání, odklizení sněhu – s dohledem

- zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami
- zvládat jednoduché manuální činnosti dle instrukcí, slovního či obrázkového návodu
- udržovat čistotu na pracovním místě
- dodržovat základní bezpečnostní a hygienické pravidla při práci
- zvládat práci s jednoduchými stavebnicemi
- poznat, rozlišovat a umět použít základní pracovní nářadí a náčiní

14.4.4 Člověk a zdraví

- zvládat prevenci zdraví – stravování, oblékání, pohyb,
- získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám
- zvládat pravidelný pohybový režim
- reagovat na pokyny k dané pohybové činnosti
- rozvíjet motoriku, rovnováhu a koordinaci pohybů s přihlédnutím ke specifické postižení
- rozvíjet rytmické cítění dítěte
- uplatňovat správné způsoby držení těla v různých polohách a při pracovních činnostech
- uplatňovat zásady správného dýchání, zařazovat dechová cvičení
- zvládat uvolnění a zklidnění organismu při relaxačních cvičeních
- zvládat podle pokynu základní přípravu před pohybovou činností – příprava organismu, prostoru, pomůcek ...
- rozvíjet koncentraci na danou činnost,
- zvládat odreagování napětí a překonávání únavy
- zvládat základní manipulační a pohybové dovednosti s drobným sportovním náčiním i bez
- využívat osvojené pohybové dovednosti
- zvládat pohyb v terénu při pobytu v přírodě a vycházkách
- sezonní činnosti
- účast ve sportovních volnočasových aktivitách
- rozvíjet základní plavecké dovednosti – pravidelné plavání v městských lázních
- rozlišovat (verbálně/nonverbálně) a vybírat si mezi oblíbenou/ a neoblíbenou sportovní činností
- účast na rekreacích - škola v přírodě, pobyt na horách, u moře, dětské tábory, prázdninové pobyty
- zvládat pohybovou činnost individuálně i v kolektivu
- respektovat zdravotní stav svůj i svých vrstevníků
- zaujímat odmítavé postoje ke všem formám brutality, násilí a poškozování zdraví
- dodržovat základní zásady bezpečnosti při pohybových volnočasových aktivitách
- účast dětí na sportovních soutěžích a olympiádách

14.4.5 Umění a kultura

- zvládat správné dýchání
- snažit se srozumitelně vyslovovat
- utvářet kladný vztah k hudbě – výběr hudby dle přání, hudební hry aj.
- soustředit se na poslech hudby – poslech různých hudebních žánrů
- rozlišovat /verbálně – nonverbálně/ a vybírat si mezi oblíbenou – a neoblíbenou hudbou
- zvládat správnou intonaci a melodii, zařazovat intonační a melodická cvičení
- zvládat jednoduchá rytmická cvičení, využití hry na tělo a Orffova instrumentáře
- zvládat doprovod zpěvu s jednoduchými rytmickými hudebními nástroji
- rozlišovat zvuky hudebních nástrojů
- vnímat, rozlišovat a napodobovat různé hudební i nehudební zvuky
- zvládat zpěv jednoduchých písní a rozvíjet pěvecké dovednosti
- rozvíjet zpěv bez doprovodu i s doprovodem hudebního nástroje
- rozvíjet hudebně pohybové základy – spontánní tanec podle hudby
- pohyb dle rytmického doprovodu - zařazovat jednoduchá taneční cvičení a pohybové hry
- vnímat základní vztahy mezi barvami, pracovat s barevnými kontrasty, rozlišit základní škálu barev

- poznat a rozlišovat výtvarné potřeby a pomůcky – barvy, pastelky, voskovky, ubrus ...
- zvládat základní dovednosti pro práci na ploše – úchop, manipulace a použití různých druhů potřeb a pomůcek (tužka, štětec, lepidlo ...)
- zvládat základní dovednosti pro výtvarnou práci v prostoru - modelování, tvarování, vytrhávání, lepení, práci s textiliemi a přírodními materiály
- využití různorodých tradičních i netradičních materiálů a jejich kombinací, využití netradičních výtvarných technik
- zvládat připravit a uklidit pracovní plochu a pomůcky pro výtvarnou práci
- udržovat čistotu a pořádek mezi pomůckami a na pracovní ploše
- rozvíjet schopnost vyjádřit vlastní vjemy, představy, pocity, uplatňovat vlastní fantazii
- účast na kulturních akcích, návštěva knihovny, práce s knihou
- účast v uměleckých a kulturních volnočasových aktivitách
- rozvíjet námětové hry s využitím různých hraček – plyšové hračky, panenky aj.

14.5 Výchovně vzdělávací oblasti TMR 6-12

14.5.1 Člověk a komunikace

- reagovat na oslovení jménem
- uspokojovat základní životní potřeby; sdělit své pocity a přání (verbálně/nonverbálně) s využitím komunikačního deníku
- vést k vyjádření souhlasu i nesouhlasu (verbálně/nonverbálně)
- umět pozdravit, poděkovat, požádat o pomoc (nonverbálně) podle schopností – využití systému obrázků, piktogramů, symbolů, znak do řeči
- znát ostatní členy rodinných skupin a jejich výchovné pracovníky a ostatní pracovníky DD
- podle možností a schopností navazovat kontakt a adekvátně reagovat na druhé a ostatní členy výchovné skupiny
- podpora orientovat se ve vztazích k nejbližšímu prostředí; rozlišovat osoby dle pohlaví /chlapec-dívka/
- orientovat se v nejbližším prostředí; vnímat prostor
- poznávat a používat různé předměty denní potřeby s pomocí či slovní navigací
- prodlužovat koncentraci pomocí jednoduchých cvičení a her
- návaznost na práci logopedky, vzájemná spolupráce s třídními učiteli
- využívat systémy augmentativní a alternativní komunikace, znak do řeči
- využívat jednoduché tematické hovory týkající se běžných situací
- komunikační počítačové hry a programy, využití interaktivní tabule, tabletu a zvukových hraček a knih – s pomocí či slovní navigací

14.5.2 Člověk a jeho svět

- poznat, řadit, skládat a třídit předměty dle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti – námětové hry – s pomocí, třídit dle předlohy jednoduché tvary, barvy
- rozvíjet jemnou motoriku pomocí manipulace s předměty, úchopy předmětů různých tvarů a velikostí
- poznat známé předměty podle hmatu za předpokladu předchozí vizualizace – s dopomocí
- třídit obrázky, rozeznat reálné a vyobrazené předměty – s dopomocí, podle předlohy
- procvičovat soustředěné zrakové vnímání, koordinaci ruky a oka podle předlohy, pomocí jednoduchých manipulačních her - s dopomocí
- poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky zvířat, věcí a hudebních nástrojů
- rozlišovat zvuky spojené s denním životem a nebát se nepříjemných zvuků /bouřka/
- rozlišovat a určovat zvuky podle směru, hlasitosti (libé a nelibé)
- rozlišovat jednotlivé chutě potravin, ovoce, zeleniny, nápojů – ochutnávka s využitím více smyslů
- rozlišovat a vyjádřit (verbálně/nonverbálně) libé a nelibé chutě
- rozlišovat jednotlivé vůně a pachy

- vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci ve známém prostoru
- orientovat se ve svém nejbližším okolí
- rozeznat roční období dle základních charakteristických znaků s pomocí piktogramů, fotografií a jiných obrázků či předmětů, práce s knihou

14.5.3 Člověk a svět práce

1. Sebeobsluha

- zvládání základních každodenních sebeobslužných činností
- zvládat svlékání a oblékání oděvu – podle potřeby s dopomocí
- zvládat skládání a ukládání oděvu, jak do polic, tak i na ramínko, třídění špinavého a čistého prádla s dopomocí
- zvládat obouvání a zouvání bot a jejich ukládání na místo, nácvik zavazování bot – s dopomocí
- zvládat zapínání suchého zipu, rozepínání zipu klasického s dopomocí
- zvládat rozepínání a zapínání knoflíků
- zvládat převlékání povlečení – s dopomocí

2. Hygiena

- základní hygienické návyky – mytí rukou, použití WC, čištění zubů- s dohledem, dopomocí
- zvládat osobní hygienu při sprchování s dohledem, dopomocí, rozlišení teplá/studená voda, rozeznání jednotlivých částí těla
- používat a rozlišovat základní hygienické potřeby (hřeben, kartáček, žínka, šampón, sprchový gel, pasta na zuby)

3. Stolování

- nácvik samostatného stolování, příprava nádobí, příborů - s pomocí
- zvládat manipulaci s příborem – s dohledem, pomocí
- udržovat čistotu při stolování
- zvládat jednoduché pracovní činnosti při přípravě pokrmů
- seznamovat se s vybavením kuchyně, znalost jednotlivých základních pomůcek užívaných běžně při stolování, dodržování bezpečnosti

4. Pracovní činnosti

- zvládat drobné domácí práce; základní úklid, vysávání, utírání prachu, rovnání předmětů, úklid hraček – s dohledem, pomocí
- udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí – s dopomocí
- příprava školního a domácího oblečení – s dopomocí
- sběr plodin, sezonní činnosti na zahradě – zametání, hrabání s dohledem
- úklid kuchyně – ukládání nádobí do myčky

14.5.4 Člověk a zdraví

- znát prevenci zdraví – zdravá strava – co je a co není zdravé
- motivace k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám, pravidelný pohybový režim
- reagovat na pokyny k dané pohybové činnosti
- rozvíjet motoriku, rovnováhu a koordinaci pohybů s přihlédnutím ke specifitě postižení
- individuálně rozvíjet rytmické cítění dle možností a schopností dítěte
- uplatňovat správné držení těla v různých polohách
- uplatňovat zásady správného dýchání, zařazovat dechová cvičení
- zvládat uvolnění a zklidnění organismu při relaxačních cvičeních
- posilování koncentrace, odreagování napětí a překonávání únavy
- zvládat základní manipulaci s míčem a drobným náčiním
- zvládat pohyb v terénu při pobytu v přírodě a vycházkách
- zvládat plavání za pomoci různých pomůcek, rozvíjet základní plavecké dovednosti – pravidelné plavání v městských lázních, účast dětí na sportovních soutěžích a olympiádách
- rozlišovat (verbálně/nonverbálně) a vybírat si mezi oblíbenou/neoblíbenou sportovní činností

14.5.5 Umění a kultura

- rozvíjet kladný vztah k hudbě, rozvíjet schopnost soustředit se na poslech hudby
- rozlišovat /verbálně-nonverbálně/ a vybírat si mezi oblíbenou – neoblíbenou hudbou
- zvládat správnou intonaci a melodii, zařazovat intonační a melodická cvičení
- zvládat jednoduchá rytmická cvičení; vnímání rytmu, rytmizace s vedením, improvizace, využití hry na tělo a Orffovy instrumentáře
- rozlišovat zvuky základních hudebních nástrojů /bicí, flétna, klavír, kytara/
- poznávat, rozlišovat a napodobovat různé hudební i nehudební zvuky
- rozvíjet dle individuálních možností melodii hlasu = zpěv s využitím slabik /la, mo.../
- rozvíjet hudebně pohybové základy, pohyb dle rytmického doprovodu, zařazovat jednoduchá taneční cvičení a pohybové hry
- vnímat základní vztahy mezi barvami, pracovat s barevnými kontrasty s dopomocí
- zvládat základní dovednosti pro práci na ploše, zařazovat kresbu a malbu, využití venk. prostor
- zvládat základní dovednosti pro práci v prostoru, zařazovat modelování, tvarování, vytrhávání, lepení, práci s textiliemi a přírodními materiály – s dopomocí
- využití různorodých tradičních i netradičních materiálů a jejich kombinací, využití netradičních výtvarných technik
- účast na kulturních akcích – aktivně, pasivně
- účast ve volnočasových aktivitách hudebně-dramatických, muzikoterapie
- sledování DVD, pohádek a filmů pro děti
- využití loutek, maňásků, prstového divadla – improvizace

14.6 Výchovně vzdělávací oblasti LMR 12-18

14.6.1 Člověk a komunikace

- správná výslovnost a tempo řeči, pravidelné dýchání – logopedická a dechová cvičení
- vyprávět vlastní zážitky a popsat své pocity
- dbát na kulturu mluveného projevu, komunikace na veřejnosti
- naslouchání – koncentrační cvičení (poslech pohádek, veršů)
- komunikace s personálem - znát jméno, správně je oslovovat, vyřídít jednoduchý vzkaz
- rozvoj pasivní i aktivní slovní zásoby - knihy, časopisy, rozhovory, DVD, spol. hry – reprodukování jednoduchých říkadél, básniček, dramatizace
- pravidelná práce s knihou (pojem knihovna), dětským časopisem – popis obrázků, děje
- znát základní literární pojmy - říkadlo, hádanka, báseň, pohádka, rozpočítadlo, spisovatel, kniha, čtenář, divadlo, film, herec
- využití piktoqramů, komunikačního deníku, znaku do řeči při vyjádření svých pocitů, potřeb – zcela individuálně
- logopedická cvičení dle zadání logopedky, odpovídání na otázky větou
- znát své jméno a příjmení, umět ho sdělit, napsat /opsat/ jméno hůlkovým písmem
- znát svou adresu, umět říci adresu, bydliště domova, napsat adresu na dopis
- obsluha telefonního přístroje (mobilní telefon), znát základní pravidla tel. komunikace (představit se, stručně vyjádřit záměr...), znát tel. čísla tísňových linek
- základní obsluha počítače (zapnutí, vypnutí, práce s myší), práce s vybranými a přiměřenými programy, využití PC jako komunikačního deníku, psaní emailu, telefonování pomocí Skypu
- získávání informací z TV, internetu
- spolupráva, opatření ve výchově – vyjádřit své přání
- vhodné chování na veřejnosti - neoslovovat neznámé lidi, schopnost optat se na cestu v případě ztráty při samostatných vycházkách, orientace v jízdním řádu (linkách MHD)
- zápis kapesného do deníku v PC, orientace o finančním stavu, finanční gramotnost
- seznámení se svým programem rozvoje osobnosti - vlastní návrhy k jednotlivým oblastem
- sociální síť – bezpečné používání, znát nástrahy internetu

14.6.2 Člověk a jeho svět

- znát adresu, název města, kde žiju
- orientace v okolí domova, v budově, v cizím prostředí
- orientace ve městě - významné budovy města Zlína /radnice, pošta, nemocnice/
- ovládat základní pravidla silničního provozu pro chodce – DV v návaznosti na vycházky do města
- znát jména dětí v rodinné skupině, jména tet a strejdů, své učitelky, ředitelky
- poznávat a pojmenovat profese v zařízení /kuchař, školník, zahradník/
- mít osvojené základní prvky společenského chování – poděkovat, poprosit, pozdravit
- vědět jak se chovat při setkání s neznámými lidmi /modelový nácvik/
- vědět co dělat v případě ztráty - seznámení se s důležitými čísly, znát své jméno, adresu
- umět používat čísla nouzového volání, co dělat v případě požáru či jiné živelné události, tel. čísla tísňových linek, využití evakuačního plánu
- reagovat na pokyny dospělých při mimořádných událostech, vědět kde hledat pomoc, radu
- respektovat základní pravidla soužití s dalšími dětmi, rozvoj přátelství ve skupině
- pojmy já-moje, ty-tvoje osobní vlastnictví
- znát hodnotu peněz, pravidla hospodaření s penězi, pravidla nakupování v obchodě, samostatný nákup
- časová orientace – dny, měsíce, roční období
- procvičování pojmů ráno, dopoledne, odpoledne, večer
- rozvoj smyslů v rámci canisterapie - plnění zadaných úkolů
- znát hodnotu přátelství, ohleduplnosti ke starším lidem, nemocným
- nebezpečí rasismu a vandalismu, vhodnou formou předat informace o nebezpečí návykových látek
- mít ponětí o základních otázkách rodinného života, vhodnou formou objasňovat, proč žiju v DD
- orientovat se ve sdělovacích prostředcích /tisk, rozhlas, televize, internet/, využívat je k získávání informací
- vhodnou formou seznamovat se základními právy a povinnostmi občanů
- rozšiřovat znalosti o naší zemi při výletech/hrady, zámky/, exkurzích, výstavách
- časová orientace – dny, měsíce, roční období, orientace v jídelníčku, v rozpisu služeb pracovníků DD, denní plán, meteostanice, poznávání ručičkových hodin
- třídění odpadu - správně roztrždit komunální odpad podle své materiální podstaty (sklo, papír, plast)
- nácvik zodpovědnosti za osobní doklady

14.6.3 Člověk a svět práce

1. domácí činnosti:

- utírání prachu, vysávání, čištění skel - samostatné a iniciativní plnění úkolů, utírání prachu suchým i vlhkým hadrem, samostatné vysávání, bezpečnost při práci, čištění skel s následnou kontrolou
- zametání, vytírání - použití mopu - správná technika používání pracovního náradí, uložení náradí na určené místo
- stlaní postelí, převlékání ložního prádla – samostatně
- úklid pokojů a společných prostor – udržovat pořádek, samostatnost, iniciativa
- třídění prádla čisté x špinavé – samostatné zvládnutí bez následné kontroly
- praní prádla, věšení, žehlení, ukládání do skříně-praní prádla s pomocí, samostatné věšení, žehlení s dozorem, ukládání do skříně, bezpečnost práce s elektrospotřebiči
- čištění obuvi - samostatnost, používání prostředků na obuv

2. práce v kuchyni:

- příprava jednoduchých pokrmů s dopomocí, návodem - kroužek vaření – samostatná příprava pokrmů doprovázená slovní instrukcemi - s dopomocí, vaření pomocí jednoduchých receptů s návodem
- orientace v základním vybavení kuchyně - pojmenovat a popsat zákl. vybavení kuchyně, správné používání, dodržování bezpečnosti
- upravit stůl pro jednoduché stolování – prostírání, samostatná příprava stolu

- správné stolování – samostatné a správné používání příboru, kultura stolování, spol. chování v jídelně
- používání myčky, skládání nádobí, drobné úklidové práce – samostatné úklidové práce, dodržování rozpisu služeb v jídelně, pomoc kamarádovi, samostatné používání myčky, bezpečnost při práci
- mytí nádobí v dřezu, utírání, ukládání na místo
- základy bezpečnosti při zacházení s elektrospotřebiči - dodržovat základy bezpečnosti, být si vědom následků nevhodného zacházení

3. sebeobslužné činnosti:

- oblékání, vysvlékání oděvu, úklid oděvu na pokoji, šatně - samostatné oblékání, vysvlékání, skládání věcí do skříně, udržování pořádku v osobních věcech, uložení na své místo
- příprava školního a domácího oblečení
- šňorování tkaniček, zapínání zipu, zapínání knoflíků
- práce s drobným materiálem
- třídění podle velikosti, barev, tvaru - samostatné třídění, diferenciací umělá
- práce dle slovního návodu, předlohy - samostatnost
- zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi - samostatnost
- provádět jednoduchou montáž a demontáž - samostatnost
- spojovat a propojovat různé předměty - samostatné zvládnutí
- rozlišovat druhy materiálu, vlastnosti /sklo, kov, dřevo, plast/ - odlišovat na základě již získaných zkušeností, správný popis, užití
- základní vědomosti o nástrojích, na co slouží - správně popsat, používat
- jednoduché práce s nástroji - přitloukání, šroubování - samostatné a účelné činnosti
- udržování pořádku na pracovním místě - samostatnost, zodpovědnost
- dodržovat základy hygieny a bezpečnosti práce - praktické využívání získaných vědomostí, návyků
- samostatný výběr ošacení a obuvi, schopnost vybrat si oblečení dle vlastního vkusu a společenské příležitosti, odhadnout své míry a velikost.
- nákup jednoduchého ošacení při návštěvách města (ponožky)
- schopnost se samostatně starat o své oblečení, chystání sezónního oblečení, balení kufru na pobyty, skládání do komínku - třídít na: domácí, školní, sváteční

4. sezonní činnosti

- pozorovat změny v přírodě v různých ročních obdobích - znát roční období, vyjmenovat charakteristické znaky, vnímat změny a správně na ně reagovat
- pečovat o květiny doma i na zahradě - zalévání, přesazování
používání lehkého zahradnického náčiní – hrabání listí, zalévání ve skleníku, zametání - samostatnost
- sběr plodů, rozlišení ovoce x zelenina - správné pojmenování, analýza a syntéza druhů ovoce a zeleniny, sběr lesních plodů a hub - znát nebezpečí nákazy
- udržování pořádku v zahradním domku, úklid pískoviště, hřiště, odklizení sněhu – samostatnost

14.6.4 Člověk a zdraví

- dětství vs. puberta – tělesné změny, sexuální výchova – rozhovory s dětmi, využití obrázků
- sexuální obtěžování, zneužívání, šikana - rozhovory jak se chovat, bránit, reagovat
- základní hygienické návyky, menstruace /samostatnost/
- prevence zdraví – stravování, výživa, vitamíny, správně se oblékat
- otužování: přiměřeně se oblékat v závislosti na počasí a teplotě venku i v místnosti, plavání - hry ve vodě
- předcházení nadváze – znát zásady zdravé výživy, nepřejídat se
- rozlišení zákl. lékařských oborů – pediatr, stomatolog...
- znát význam lékařské prevence
- pohyb = běžná součást života, motivace k pohybovým aktivitám
- pravidelné zařazování pohybových aktivit

- zlepšování tělesné zdatnosti
- relaxační techniky, strečink
- dělení sportů na individuální x kolektivní, dodržování pravidel/pod dohledem/, bezpečnost, prevence, vypořádání se s prohrou
- osvojovat si základy sport. disciplín
- sport., kroužek fotbal, pravidelné plavání v městských lázních
- znát svůj zdravotní stav, mít přehled o vlastní medikaci
- pohybové aktivity v tělocvičně, na hřišti, znát pravidla hry a řídit sportovní hru, využívání sportovních pomůcek a náčiní

14.6.5 Umění a kultura

- aplikace a hry na herní konzole X-box, pohybové hry pomocí senzoru Kinect, pravidelné soutěže - schopnost uspořádat a řídit hru
- funkce digitálního fotoaparátu, nácvik uchopení fotoaparátu, focení, ostření, práce s fotografií
- poslech písní, zpěv, jednoduchá interpretace, rytmizační cvičení
- poslech písní z CD /společně, samostatně/ dle zájmu dítěte
- poslech písní s výkladem
- poslech písní se zpěvem- dětské písně, rytmizované říkanky, oblíbené populární melodie
- využití Orffových nástrojů
- hra na tělo /tleskání, dupání, vyťukávání/
- využití zvuku vznikajícího v ústech, hrdle - pískání, kloktání, houkání
- cvičení na vyjádření pocitů – mimická cvičení
- vyjádření pocitů - hádání ostatních, co cítím
- procvičování správného dýchání a výslovnosti při zpěvu
- recitace textů, opakování a výslovnost
- fixování textů v paměti
- nácvik dýchání – správný nádech - výdech
- logopedická cvičení na procvičování výslovnosti
- zpěv, poslech u klavíru – rozeznat píseň veselá x smutná, rychlá x pomalá
- zpěv písní – hudební podklad CD
- prožitek při zpěvu i poslechu písní, mimické vyjádření
- využití hudebních knížek s klaviaturou – vydávání zvuků
- rozpoznání textu písně - vyprávění obsahu
- účast na kulturních akcích – aktivní, pasivní
- rozvíjení citu pro estetické vnímání
- aktivní příprava na vystoupení v rámci kroužků - muzikoterapie, hudebně – dramatický
- prezentace zařízení při vystoupeních na veřejnosti, soutěžích
- účast na kulturních akcích - divadlo, koncerty, taneční odpoledne
- správné společenské chování
- vzájemné respektování a pěkné chování hoši x dívky
- podporovat vlastní iniciativu při úpravách a výzdobě pokojů, prostředí domova
- soustředit se na poslech různých hudebních žánrů
- vyhledávání a přehrávání písní na portálu Youtube
- návštěva hudebních koncertů různých žánrů
- umožnit dítěti samostatný výběr hudby, objasňování různých druhů hudby
- vyhledávání informací o oblíbeném interpretovi - TV, časopisy, internet
- účast v kroužcích – hudebně-dramatický, muzikoterapie, country
- složitější choreografie, příprava vystoupení
- sledování DVD, pohádek filmů pro děti a mládež
- využití loutek, maňásků, prstového divadla
- individuální hra – improvizace, námětová hra

- výroba dekorací, nacvičování divadelního představení pro děti
- společné prožívání kulturních zážitků
- společná příprava kulturní a umělecké činnosti
- rozvoj jemné motoriky, návaznost na získané dovednosti /využití stavebnic, modelování, práce s nůžkami/
- vystřihování a nalepování obrázků oblíbených herců, zpěváků, pohádkových postav
- sběr přírodnin na vycházce
- využití výtvarných potřeb - voskovka, fixa, pastelka, tužka, foukací fixy
- možnost výběru technik dle individuálního zájmu dítěte
- rozvíjet cit pro estetiku
- vyjádření přání a zážitků kresbou
- barvy - diferenciací základní škály s využití barev
- výzdoba pokoje - podpora osobní iniciativy a vkusu dítěte
- zapojení do výtvarných soutěží, prezentace na veřejnosti
- příprava dárek a výrobků pro kamarády, pedagogy, sponzory
- návštěva kulturních akcí, knihovny – půjčování knih
- koncert, divadlo, výstava, kino, muzeum - rozpoznání druhu
- upevňování společenských norem chování
- společné kulturní akce s dětmi z jiných dětských domovů
- zapojení do výměnných pobytů
- společná umělecká tvorba
- využití různých výtvarných technik –foukání, koláž, přírodní materiály...
- aktivní zapojení do výzdoby rodinné skupiny, DD a jeho okolí
- kresbou vyjádřit své zážitky, přání
- při tvorbě vycházet ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů
- zapojení do výtvarných soutěží, prezentace na veřejnosti
- uplatňovat linie, materiál, barvy podle vlastního tvůrčího záměru

14.7 Výchovně vzdělávací oblasti SMR 12-18

14.7.1 Člověk a komunikace

- dbát na správnou výslovnost a tempo řeči, pravidelné dýchání
- pomocí vhodně zvolených otázek popsat vlastní zážitky a pocity
- podporovat a rozvíjet kulturu mluveného projevu, komunikace na veřejnosti
- naslouchání – koncentrační cvičení / poslech pohádek, veršů/
- komunikace s personálem - znát jméno, správně je oslovovat, předat napsaný vzkaz
- rozvoj pasivní i aktivní slovní zásoby – knihy, DVD, spol. hry
- pravidelná práce s knihou, knihovna – půjčování knih /pěkné zacházení, uložení na místo/, dětským časopisem, objednávka předplatného
- reprodukování jednoduchých říkadel, básniček – s pomocí dle vzorů z DVD, CD
- dramatizace, popis obrázků – s pomocí, nacvik situací z běžného života, obchod, pošta atd.
- seznámit se se základními literárními pojmy /hádanka, báseň, pohádka, rozpočítadlo, kniha, čtenář, divadlo, film, herec/
- využití piktogramů, komunikačního deníku, znaku do řeči při vyjádření svých pocitů, potřeb – zcela individuálně
- odpovídání na otázky jednoduchou větou, případně slovem
- logopedická cvičení dle zadání logopedky, třídního učitele, spolupráce s asistentkou pedagoga
- umět se představit jménem a příjmením, napsat /opsat/ hůlkovým písmem jméno s pomocí
- seznámení se s vedením kapesného a hodnotou peněz, šetření peněz na dítětem vybranou věc /hračka, kniha, elektronika.../, finanční gramotnost

- znát jméno města bydliště, opsat adresu na dopis, zadat mailovou adresu, bezpečnost komunikace na internetu, rizika x nebezpečí
- základy telefonování formou hry, využití námětových telefonátů
- základní obsluha počítače /zapnutí, vypnutí, práce s myší/, práce s vybranými a přiměřenými programy – s dohledem, podpora smysluplného využití PC
- získávání informací z TV podle možností a schopností dítěte, vyhledávání informací na určité téma – např. předpověď počasí
- spolupráva, opatření ve výchově, aktivní postoje v soužití (správné x nesprávné), požádat o pomoc, sdělit své potřeby a přání (verbálně/nonverbálně)

14.7.2 Člověk a jeho svět

- znát adresu, název města kde žiju, použití kartičky s adresou a kontakty při samostatné vycházce
- orientace v okolí domova, v budově
- poznat a pojmenovat předměty ze svého okolí / třída, škola, domov, zahrada, obchod/
- ovládat základní pravidla silničního provozu pro chodce, DV – nácvik vycházek po dvojicích, individuální
- znát jména dětí v rodinné skupině, jména tet a strejdů, znát jména učitelky, ředitelky
- poznávat a pojmenovat profese v zařízení /kuchař, školník, zahradník/ - využití komunikačního deníku
- mít osvojené základní prvky společenského chování – poděkovat, poprosit, pozdravit
- vědět jak se chovat při setkání s neznámými lidmi – modelová situace
- vědět co dělat v případě ztráty – zákl. znalosti - jméno, adresa
- vědět co dělat v případě požáru či jiné živelné události – využití kom. deníku /nácvik/
- reagovat na pokyny dospělých při mimořádných událostech, vědět kde hledat pomoc
- respektovat základní pravidla soužití s dalšími dětmi, rozvoj přátelství ve skupině – námětové hry
- pojmy já - moje, ty - tvoje osobní vlastnictví
- znát hodnotu peněz, pravidla nakupování, nákup s dohledem
- časová orientace – dny, měsíce, roční období – komunikační deník, tabulka
- procvičování pojmů ráno, dopoledne, odpoledne, večer – komunikační deník, tabulka
- rozvoj smyslů v rámci canisterapie – plnění jednoduchých úkolů
- rozvíjet přátelství mezi dětmi, ohleduplnosti ke starším lidem, nemocným, rasovým odlišnostem
- nebezpečí vandalismu, vhodnou formou předat informace o nebezpečí návykových látek řešení krizových situací
- mít ponětí o základních otázkách rodinného života, vhodnou formou objasňovat proč žiju v DD
- vhodnou formou seznamovat se základními právy a povinnostmi každého člověka
- rozšiřovat znalosti o naší zemi při výletech /hrady, zámky/, exkurzích, výstavách
- nácvik zodpovědnosti za osobní doklady

14.7.3 Člověk a svět práce

1. domácí činnosti:

- utírání prachu, vysávání, čištění skel - s dopomocí, následnou kontrolou
- zametání, vytírání - použití mopu - správná technika používání pracovního náradí, uložení náradí na určené místo - s dopomocí
- stlaní postelí, převlékání ložního prádla – stlaní samostatně, převlékání s dopomocí, názorný příklad a kontrola, postup rozepínání knoflíků, vytahování z povlečení, správné stlaní, zapínání knoflíků
- úklid pokojů a společných prostor - udržovat pořádek, samostatnost
- třídění prádla čisté x špinavé – s dohledem
- praní prádla, věšení, ukládání do skříně - s dopomocí
- příprava oblečení dle aktuálního počasí
- čištění obuvi - postup podle jednoduchého návodu, volba dle počasí

2. práce v kuchyni:

- příprava jednoduchých pokrmů s dopomocí, návodem - kroužek vaření – s dopomocí, vaření dle jednoduchého slovního či grafického návodu, kontrola, využívání pravidel bezpečnosti práce
- orientace v základním vybavení kuchyně - s dohledem
- spoluúčast na přípravě jídla na výlety, zájezdy, pobyty
- upravit stůl pro jednoduché stolování – prostírání - s menší dopomocí
- správné stolování /úchop příboru, sezení, vhodné chování/ - samostatnost, slovní kontrola
- používání myčky, skládání nádobí, drobné úklidové práce - s dopomocí, samostatně s následnou kontrolou
- mytí nádobí v dřezu, utírání, ukládání na místo s dohledem
- základy bezpečnosti při zacházení s elektrospotřebiči - s dohledem

3. sebeobslužné činnosti:

- oblékání, vysvlékání oděvu, úklid oděvu na pokoji, šatně – samostatnost, pracovní postup
- příprava školního a domácího oblečení - samostatně, popř. dle jednoduchého návodu či dopomoci
- šňorování tkaniček, zapínání zipu, zapínání knoflíků - samostatně, popř. s dopomocí
- práce s drobným materiálem
- třídění podle velikosti, barev, tvaru - samostatné třídění, diferenciacie názorná
- práce dle slovního návodu, předlohy - samostatnost
- zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi - samostatnost
- provádět jednoduchou montáž a demontáž - dle jednoduchého návodu
- spojovat a propojovat různé předměty - dle jednoduchého návodu či slovní instruktaže zvládne samostatně
- rozlišovat druhy materiálu / sklo, kov, dřevo, plast/ - názornost, s dopomocí
- základní vědomosti o nástrojích, na co slouží - osvojené vědomosti využít v praxi
- jednoduché práce s nástroji - přitloukání, šroubování - s dopomocí, dohledem
- udržování pořádku na pracovním místě - samostatnost, kontrola vhodná
- dodržovat základy hygieny a bezpečnosti práce - kontrola vhodná

4. sezonní činnosti:

- pozorovat změny v přírodě v různých ročních obdobích - popsat jednoduché charakteristické změny v přírodě, znalost ročních období na základě znaků daného období
- pečovat o květiny doma i na zahradě - získané vědomosti a dovednosti z praxe využít samostatně
- používání lehkého zahradnického náčiní – hrabání listí, zalévání ve skleníku, zametání – samostatnost
- péče o zahrádku, sezónní květiny, pokojové květiny, pěstování bylin, sezónních rostlin
- sběr plodů, rozlišení ovoce x zelenina - základní druhy pozná, analytické a syntetické operace s dopomocí
- udržování pořádku v zahradním domku, úklid pískoviště, školního hřiště, odklizení sněhu - samostatnost, příp. s menší dopomocí

14.7.4 Člověk a zdraví

- dětství x puberta – tělesné změny, sexuální výchova - rozhovory s dětmi, využití obrázků
- sexuální obtěžování, zneužívání, šikana – rozhovory jak se chovat, bránit, reagovat
- nebezpečí z moderních technologií, sociální sítě atd.
- základní hygienické návyky, menstruace /s dohledem/
- prevence zdraví – stravování, výživa, vitaminy, správně se oblékat – námět. hry
- otužování - umět vyjádřit je mi teplo, zima, přiměřeně se oblékat
- hry ve vodě
- předcházení nadváze – motivace ke konzumaci zdravých jídel, mít povědomí o tom co je zdravé a co ne
- rozlišení základních lékařských oborů – pediatr, stomatolog.../ hra na lékaře/
- pohyb = běžná součást života: motivace k pohybovým aktivitám, pravidelné zařazování pohyb. aktivit, zlepšování tělesné zdatnosti

- relaxační techniky, strečink
- dělení sportů na individuální x kolektivní, dodržování pravidel /pod dohledem/
- bezpečnost, prevence, vypořádání se s prohrou
- sezonní činnosti – osvojovat si základy sport. disciplín, vybavení na sport
- sportovní volnočasové aktivity, plavání v městských lázních
- pohybové aktivity v tělocvičně, na hřišti
- turistické vycházky spojené s plněním úkolů
- škola v přírodě, pobyt na horách, u moře, dětské tábory, prázdninové pobyty, lázeňské pobyty
- využití Minimálního preventivního programu pro mimoškolní činnost

14.7.5 Umění a kultura

- poslech písní, zpěv, jednoduchá interpretace, rytmizační cvičení
- poslech písní z CD /společně, samostatně/ dle zájmu dítěte
- používání internetu k vyhledávání písní
- poslech písní s výkladem
- poslech písní se zpěvem - dětské písně, rytmizované říkanky, oblíbené populární melodie
- využití Orffových nástrojů
- hra na tělo /tleskání, dupání, vyťukávání/
- využití zvuku vznikajícího v ústech, hrdle - pískání, kloktání, houkání
- cvičení na vyjádření pocitů
- základní spektrum pocitů - libost /nelibost, radost, nuda, zábava
- vyjádření pocitů - hádání ostatních, co cítím
- procvičování správného dýchání a výslovnosti při zpěvu
- recitace textů, opakování a výslovnost
- fixování textů v paměti
- nácvik dýchání – správný nádech - výdech
- logopedická cvičení na procvičování výslovnosti
- zpěv, poslech u klavíru – rozeznat píseň veselá x smutná, rychlá x pomalá
- zpěv písní – hudební podklad CD
- prožitek při zpěvu i poslechu písní, mimické vyjádření
- využití hudebních knížek s klaviaturou – vydávání zvuků
- hra na hudební nástroj - kytara, harmonium, bicí - vyluzování tónů
- hudební hádanky - rozpoznání textu písně
- účast na kulturních akcích – aktivní, pasivní
- rozvíjení citu pro estetické vnímání
- aktivní příprava na vystoupení v rámci aktivit dramaterapie, muzikoterapie
- prezentace zařízení při vystoupeních na veřejnosti, soutěžích, Nejlepší koncert
- účast na kulturních akcích-divadlo, koncerty, maškarní bál
- správné společenské chování
- vzájemné respektování a pěkné chování hoši vs. dívky
- podporovat vlastní iniciativu při úpravách a výzdobě pokojů, prostředí domova
- soustředit se na poslech různých hudebních žánrů
- návštěva hudebních koncertů různých žánrů
- umožnit dítěti samostatný výběr hudby, objasňování různých druhů hudby
- vyhledávání informací o oblíbeném interpretovi - TV, časopisy, internet
- sledování DVD, pohádek filmů pro děti a mládež
- využití loutek, maňásků, prstového divadla
- individuální hra – improvizace, námětová hra
- výroba dekorací, nacvičování divadelního představení pro děti
- podpora přátelství mezi dětmi DD a internátu
- společné prožívání kulturních zážitků

- společná příprava kulturní a umělecké činnosti
- rozvoj jemné motoriky, návaznost na získané dovednosti /využití stavebnic, modelování, práce s nůžkami /
- vystřihování a nalepování obrázků oblíbených herců, zpěváků, pohádkových postav
- využití výtvarných technik - foukání, koláž, přírodní materiály
- využití střídajících se ročních období
- sběr přírodnin na vycházce
- využití výtvarných potřeb - voskovka, fixa, pastelka, tužka, foukací fixy
- možnost výběru technik dle individuálního zájmu dítěte
- rozvíjet cit pro estetiku, vyjádření kresbou svá přání, zážitky
- barvy - diferenciací základní škály s využitím barev
- výzdoba pokoje - podpora osobní iniciativy a vkusu dítěte
- práce s hlínou - keramická dílna
- zapojení do výtvarných soutěží, prezentace na veřejnosti
- příprava dáreků a výrobků pro kamarády, pedagogy, sponzory
- soutěže v rámci časopisu Zámeček
- soutěže v knihovně, dětský filmový festival, návštěva kulturních akcí
- koncert, divadlo, výstava, kino, muzeum - rozpoznání druhu
- upevňování společenských norem chování
- pravidelnost a rozmanitost kulturních akcí
- podporovat samostatný a individuální výběr kulturních akcí
- společná umělecká tvorba
- navazování nových kulturně - společenských kontaktů
- využití různých výtvarných technik –foukání, koláž, přírodní materiály
- aktivní zapojení do výzdoby obývacího pokoje RS, ložnic
- kresbou vyjádřit své zážitky, přání
- při tvorbě vycházet ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů
- zapojení do výtvarných soutěží, prezentace na veřejnosti
- uplatňovat linie, materiál, barvy podle vlastního tvůrčího záměru
- návštěva výstav, koncertů, divadla

14.8 Výchovně vzdělávací oblasti TMR 12-18

14.8.1 Člověk a komunikace

- logopedická a dechová cvičení formou her, pomocí dechových hudebních nástrojů, bublifuk
- vyjádřit své pocity a potřeby s pomocí alternativní komunikace – piktogramy, komunikační tabulka
- vhodnou formou rozvíjet komunikaci na veřejnosti /s přihlédnutím na individuální schopnosti dítěte/
- koncentrační cvičení zaměřené na podporu a rozvoj vnímání /poslech pohádek, jednoduchých veršů/
- komunikace s personálem, předat jednoduchý vzkaz pomocí písemného sdělení vychovatele, požádat o pomoc, sdělit své potřeby a přání (verbálně/nonverbálně)
- rozvoj pasivní i aktivní slovní zásoby – knihy, DVD, společenské hry, reprodukování jednoduchých říkadél, dramatizace, PC, interaktivní tabule, tablet – s dopomocí
- pravidelná práce s knihou dětským časopisem – pěkné zacházení, uložení na místo
- základní literární pojmy /báseň, pohádka, kniha, divadlo, půjčování knih v knihovně/
- využití piktogramů, komunikačního deníku, znaku do řeči při vyjádření svých pocitů, potřeb /zcela individuálně/
- odpovídání na otázky slovem, znakem, piktogramem, obrázkem
- logopedická cvičení dle zadání logopedky či třídního učitele – s dopomocí
- poznat své jméno v psané formě, reagovat na své jméno, na jména blízkých osob
- aktivní zapojení do práce s vybranými a přiměřenými počítačovými programy dle možností dítěte
- opatření ve výchově – schopnost chápat kladné či záporné slovní hodnocení dítěte, hodnocení pomocí obrázkového systému

14.8.2 Člověk a jeho svět

- orientace v DD a jeho okolí, v budově školy
- poznat předměty ze svého okolí, v místech, kde se pohybují /třída, škola, domov, zahrada, obchod/ využití komunikačního deníku
- ovládat základní pravidla silničního provozu pro chodce – DV – vycházky do města, respektovat pravidla bezpečnosti při pohybu v blízkosti silničního provozu, vnímat možnost nebezpečí úrazu
- znát jména dětí v obou rodinných skupinách, jména pedagogů
- poznat jméno své učitelky, ředitelky, spolužáků
- poznávat profese v zařízení /kuchař, školník, zahradník/ - využití piktogramů, fotografií
- mít osvojené základní prvky společenského chování – poděkovat, poprosit, pozdravit verbálně nebo gestem
- vědět jak se chovat při setkání s neznámými lidmi – námětové hry
- co dělat v případě požáru či jiné živelné události – využití evakuačního plánu /návěst/
- reagovat na pokyny dospělých při mimořádných událostech
- respektovat základní pravidla soužití s dalšími dětmi, rozvoj přátelství ve skupině – námětové a společenské hry
- pojmy já - moje, ty - tvoje osobní vlastnictví
- časová orientace – dny v týdnu (pomocí piktogramů), roční období /komunikační deník/
- procvičování pojmů ráno, odpoledne, večer /komunikační deník/
- rozvoj smyslů a citové vazby ke zvířeti v rámci canisterapie, péče o zvíře – plnění jednoduchých úkolů s dopomocí
- rozvíjet a podporovat přátelství mezi dětmi
- mít ponětí o základních otázkách rodinného života, vhodnou formou objasňovat, proč žiju v DD
- rozšiřovat znalosti při výletech /hrady, zámky/, exkurzích, výstavách

14.8.3 Člověk a svět práce

1. domácí činnosti:

- utírání prachu, vysávání, úklid hraček - s dopomocí, následnou kontrolou
- zametání, vytírání - použití mopu - správná technika používání pracovního náradí, uložení náradí na určené místo - s dopomocí
- péče o květiny – zalévání – s dopomocí
- stlaní postelí, převlékání ložního prádla – stlaní samostatně, převlékání s dopomocí, názorný příklad a kontrola
- úklid pokojů a společných prostor - udržovat pořádek, samostatnost
- třídění prádla čisté x špinavé – s dohledem
- praní prádla, věšení, ukládání do skříně - s dopomocí
- čištění obuvi - postup podle jednoduchého návodu

2. práce v kuchyni:

- příprava jednoduchých pokrmů s dopomocí, návodem - vaření dle jednoduchého slovního či grafického návodu, dodržování pravidel bezpečnosti práce
- orientace v základním vybavení kuchyně - s dohledem
- příprava stolů pro jednoduché stolování – prostírání - s menší dopomocí
- správné stolování /úchop příboru, vhodné chování, správné sezení/ - samostatnost, slovní kontrola
- používání myčky, skládání nádobí, drobné úklidové práce - s dopomocí, samostatně s následnou kontrolou
- mytí nádobí v dřezu, utírání, ukládání na místo s dohledem
- základy bezpečnosti při zacházení s elektrospotřebiči - s dohledem

3. sebeobslužné činnosti:

- oblékání, vysvlékání oděvu, úklid oděvu na pokoji, šatně - samostatnost
- příprava školního a domácího oblečení - samostatně, popř. dle jednoduchého návodu či s dopomocí
- zapínání klasického a suchého zipu a jeho následné rozepínání, zapínání knoflíků - samostatně, popř. s dopomocí
- práce s drobným materiálem
- třídění podle velikosti, barev, tvaru - samostatné třídění, názorná diferenciacce
- práce dle slovního návodu, předlohy - samostatnost
- zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi - samostatnost
- provádět jednoduchou montáž a demontáž - dle jednoduchého návodu
- spojovat a propojovat různé předměty - dle jednoduchého návodu či slovního instruktáže – s dopomocí
- rozlišovat druhy materiálu /sklo, kov, dřevo, plast/- názornost, s dopomocí
- základní vědomosti o základních pracovních nástrojích, na co slouží - osvojené vědomosti využít v praxi
- jednoduché práce s nástroji - přitloukání, šroubování - s dopomocí, dohledem
- udržování pořádku na pracovním místě - samostatnost, kontrola vhodná
- dodržovat základy hygieny a bezpečnosti práce - kontrola vhodná

4. sezonní činnosti:

- pozorovat změny v přírodě v různých ročních obdobích - popsat jednoduché charakteristické změny v přírodě, znalost ročních období na základě znaků daného období – pomocí obrázkového systému
- pečovat o květiny doma i na zahradě – s dopomocí
- používání lehkého zahradnického náčiní – hrabání listí, zalévání ve skleníku, zametání – samostatnost
- sběr plodů, rozlišení ovoce x zelenina - základní druhy pozná, analytické a syntetické operace s dopomocí
- udržování pořádku v zahradním domku, úklid pískoviště, školního hřiště, odklizení sněhu - samostatnost, příp. s menší dopomocí

14.8.4 Člověk a zdraví

- dětství x puberta – tělesné změny, sexuální výchova - rozhovory s dětmi, využití obrázků
- sexuální obtěžování, zneužívání, šikana – rozhovory jak se chovat, bránit, reagovat
- základní hygienické návyky, menstruace /s dohledem/
- prevence zdraví – stravování, výživa, vitamíny, správně se oblékat – námět. hry
- otužování, umět vyjádřit je mi teplo, zima, přiměřeně se oblékat, sezónní koupání
- předcházení nadváze – motivace ke konzumaci zdravých jídel, mít povědomí o tom co je zdravé a co ne
- rozlišení základních lékařských oborů – pediatr, zubař.../hra na lékaře/
- pohyb = běžná součást života: motivace k pohybovým aktivitám, pravidelné zařazování pohyb. aktivit, zlepšování tělesné zdatnosti
- relaxační techniky, strečink
- dělení sportů na individuální x kolektivní, dodržování pravidel /pod dohledem/
- bezpečnost, prevence, vypořádání se s prohrou
- sezonní činnosti – osvojovat si základy sport. disciplín, vybavení na sport
- sportovní volnočasové aktivity, plavání v městských lázních
- pohybové aktivity v tělocvičně, na hřišti, jízda na dětských dopravních prostředcích, venkovní trampolína
- turistické vycházky spojené s plněním úkolů
- škola v přírodě, pobyt na horách, u moře, dětské tábory, prázdninové pobyty
- využití Minimálního preventivního programu pro mimoškolní činnost

14.8.5 Umění a kultura

- poslech písní, zpěv, jednoduchá interpretace, rytmizační cvičení
- poslech písní z CD /společně, samostatně/ dle zájmu dítěte
- využití Orffových nástrojů
- hra na tělo/tleskání, dupání, vytřukávání/
- využití zvuku vznikajícího v ústech - pískání, kloktání, houkání
- cvičení na vyjádření pocitů – mimická cvičení
- základní spektrum pocitů – libost /nelibost
- procvičování správného dýchání a výslovnosti při zpěvu
- nácvik dýchání – správný nádech - výdech
- logopedická cvičení
- dechová cvičení – využití zobcové flétny
- zpěv, poslech u klavíru – rozeznat píseň veselá x smutná, rychlá x pomalá
- prožitek při zpěvu i poslechu písní, mimické vyjádření
- využití hudebních knížek s klaviaturou – vydávání zvuků
- účast na kulturních akcích – aktivní x pasivní
- aktivní účast a příprava na vystoupení v rámci - dramaterapie, muzikoterapie, hudebně-dramatický
- prezentace zařízení při vystoupeních na veřejnosti, soutěžích
- účast na kulturních akcích - divadlo, koncerty, taneční odpoledne
- správné společenské chování
- vzájemné respektování a pěkné chování hoši x dívky
- soustředit se na poslech různých hudebních žánrů
- návštěva hudebních koncertů různých žánrů
- umožnit dítěti samostatný výběr hudby
- podporovat zájem o výtvarnou, pohybovou a hudební činnost /společně i individuálně, využití výsledků dětské práce/
- sledování DVD, pohádek filmů pro děti a mládež
- využití loutek, maňásků, prstového divadla a technika jejich ovládnutí
- individuální hra – improvizace
- společné prožívání pasivních kulturních zážitků
- společná příprava kulturní a umělecké činnosti
- rozvoj jemné motoriky, návaznost na získané dovednosti /využití stavebnic, modelování, práce s nůžkami s pomocí/
- využití výtvarných technik - foukání, koláž, přírodní materiály
- využití střídajících se ročních období - základní charakteristické znaky, využití symbolů, piktogramů
- sběr přírodnin na vycházce
- využití výtvarných potřeb - voskovka, fixa, pastelka, tužka, foukací fixy
- možnost výběru technik dle individuálního zájmu dítěte
- rozvíjet cit pro estetiku - dle možností zapojení při výzdobě prostředí
- aktivní zapojení do výzdoby obývacího pokoje, ložnic RS
- kresbou vyjádřit své zážitky, přání
- při tvorbě vycházet ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů